

ТОШКЕНТ ХАЖЖАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ИЙЛ ЧИҚИШИ № 10 (1272) 13 ЯНВАРЬ СЕШАНБА 1959 ЙИЛ ВАХОСИ 30 ТИЙИН

Мамлакат экономикаси янада ривожлантиришнинг ва халқнинг турмуш даражасини оширишни таъминлаш ва бу билан тинч мусобақада капиталистик мамлакатлар устидан ғалаба қозонишга эришиш етти йиллик планнинг энг муҳим томони. Бу план Совет Иттифоқи томонида изчиллик билан ўтказилиб келаётган тинчлик сиёсатининг, экономикани ҳарбийлаштириш, зўр бериб қуролланишни кутириб авж олдириш, янги урушга тайёрланиш йўлидан бораётган империалистик мамлакатларнинг агрессив сиёсатига қарама-қарши бўлган тинч-тотув яшашнинг ленинча принципининг ифодасидир.

(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС XXI съездида қилган доклады тезисларидан).

XIII қурултой белгилаган тадбирларни тўла амалга оширайлик

Яқинда ўз ишчи тамомаган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илгорларининг XIII қурултойи КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг аюлари ва республика қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш вазифалари тўғрисидаги масалани кенг муҳокама қилди. КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати томонидан республикамиз олдида қўйилган улуғвор вазифаларни бажаришнинг конкрет йўллари белгилаб берди. Қурултой қатнашчилари билан руҳ ва ақлилик билан 1959 йилда пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш юзасидан қишлоқчилар, совхоз ва РТС ишчилари ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассисларининг социалистик мажбуриятини қабул қилдилар. Бундан ўзбек халқи номидан бу йил мамлакатга 3 миллион 50 миң тонна пахта етказиб беришга, деб сўз бердилар.

Қурултой ишида миришкор пахта усталари, долгор механизаторлар, агрономлар, ирригаторлар, олимлар, пахтакорларимиз янги техника ва мисралар ўғитлар билан таъминлаётган машинаасозлик ва химия саноатининг ходимлари, шунингдек қардош Тожикистон, Озарбайжон, Туркменистон, Қозғоғистон ва Қирғизистон пахтакорларининг вакиллари иштирок этидилар. Қурултойда республикамиз қишлоқ хўжалигини ва унинг еткази тармоғи ҳисобланган пахтачиликни ривожлантириш соҳасида эришилган ютуқларга ақун асалди, ишда йўл қўйилган жиддий камчиликлар қаттиқ таъкид қилинди. 1958 қишлоқ хўжалик ишлари аюлари бўйича энг яхши ўрнаткичларга эришган илгорлар ва районларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма йўнали бйордадари топширилди.

Қурултой делегатлари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС XXI съездида қилган доклады тезислари ҳақда, ўтган беш йилликда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришилган ва КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми аюлида берган шонли ғалабалар тўғрисида, республика қишлоқ хўжалик мутахассисларининг ишчи активлиги ва меҳнат гайрати мислиси ўганлиги ҳақида, яқин йилларга хўжалиқларимизнинг перспектив планлар ва етти йилликнинг биринчи йили бўлиб 1959 йилда пахтадан мўл ҳосил еттиштириш йўлидаги амалий тадбирлар ҳақида гапирдилар.

Коммунистик курашнинг улуғвор программасини белгилаб берилган етти йиллик планга қўрсатиб ўтилганлиги, Совет Ўзбекистонини бундан бўён ҳам мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлиб қолади. 1958 йилда давлатга 2 миллион 946 миң тонна «оқ олин» топширган кўш орденли республикамиз бу йил она-Ватанга 3 миллион 50 миң тонна пахта етказиб бериш учун курашамиз. Бу эса 1956 йилда бериб пахта еттиштиришнинг 1957 йилдаги нисбатан 1,3-1,4 баравар кўпайтириш учун мустаҳкам негиз бўлади.

Республика XIII қурултойининг қатнашчилари ўз вазифалари ва имкониятларини ҳар томонлама муҳокама қилиб, янги резервларни аниқлаб, ўларни қурултойга вакил қилиб юборган Ўзбекистон қишлоқчилари, совхоз ва РТС ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва барча меҳнаткашлари номидан сўз бериб айтидиларки, республикамиз пахтакорлари мамлакатнинг пахтага бўлган ва тебора ўсиб бораётган аҳтиселларини таъминлаш юзасидан СССР даги барча қарош халқлар олдидagi ўз интернационал бурчаларини шараф билан бажариш учун бутун куч ва қобилиятларини сарфлайдилар, пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш учун ҳармай-тоғмай кураш олиб бордилар.

Маълумки, Ўзбекистон пахтакорлари пахта еттиштириш йил са-

йин кўпайтиришни ўларнинг ватанпарварлик бурчи деб бўлиб, социалистик мусобақа байрогини билан кўтарган ҳолда бир неча йиллардан бери Тожикистон, Озарбайжон, Туркменистон, Қозғоғистон ва Қирғизистоннинг шонли пахтакорлари билан традицион мусобақани давом эттириб келмоқдалар. Бу мусобақа халқларимиз ўртасидаги бузилмас дўстликнинг ёркин ифодаси бўлиб, пахтадан мўл ҳосил еттиштиришда жува қатна роль ўйнамоқда, қардош республика пахтакорларини пахтачиликни янада ривожлантиришдан иборат улуғвор программани амалга оширишга, совет пахтачиликни юксалтиришда янгилашган йилгаларини қўлга киритишга сафарбар этмоқда. Қурултой бу мусобақани яна давом эттиришга кўрсаткич қилди. Мамлакатга пахта еттиштириш йилда кўпайтириш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасининг олдинги сафида бўлиб, пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантириш юзасидан XIII қурултой белгилаган тадбирларни тўла амалга ошириш — областимиз қишлоқ хўжалик мутахассисларининг шарафли бурчи, жонажон ишидир.

Ўзбекистон Компартиясининг навбатдан ташқари XIV съездида ва республика қишлоқ хўжалик илгорларининг XIII қурултойида Тошкент областининг ўтган йили пахта тайёрлаш йўнали планни бажара олмаганининг қаттиқ таъкид қилинди. 1958 йилда областимизда қолхоз ва совхозларни давлатга 80 миң тонна пахта беромали қолдилар. Ўзбекистон районидан бошқа бирорта район планини бажармади. Орғонқилде, Янгиўл ва Сирдарё сингари йиллик пахтакор районлар ҳосилдорларининг аввали йиллардаги ҳам камайтириб юбордилар.

Ўтган йилнинг сабабларидан, съезде ва қурултойда қилган таъкидлардан жиддий ҳулоса чиқариб олиш, Ўзбекистон Компартияси XIV съездининг қарорларини ва XIII қурултой белгилаган тадбирларни амалга ошириш — партия, совет, комсомол ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик оғачларининг, қолхоз, совхоз ҳамда РТС раҳбарларининг энг муҳим вазифасидир. Қолхоз ва совхозларга раҳбарлик қилиш савиясини янада яхшилаш, уларни қишлоқ хўжалик ишлар чикаришини яхши биланган малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш, раҳбар ходимларнинг топширилган иш учун шахсий жавобгарлигини ҳар қачонгича ҳам ошириш керак. Кам ҳосилли ва қолхоз хўжалиқларида ишнинг аҳволини чқур ўрганиб, ташкилий ишларни уюштиришда ва моддий-техника жиҳатидан амалий ёрдам бериш зарур.

Ўзбекистон Компартиясининг XIV съезди ва XIII қурултой пахта еттиштириш кўпайтиришнинг асосий резерви — ҳосилдорликни оширишдир, деб таъкидландилар. Шунинг учун илгорлар таърибасидан, совет вакил ва агротехниканинг ютуқларидан кенг фойдаланиб, деҳқончилик маданиятини кескин ошириб, ҳосилдорликни ошириш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни қўриш керак. Етти йилликнинг биринчи йили — 1959 йилда пахтадан мўл ҳосил еттиштириш учун шу қурултой мустаҳкам пойдевор яратиш лозим. Об-ҳавонинг ҳолири қулай қунарни шўғурлаш, еришни шўрини ювиш, худоб бериш, ариқ-зувурларни тозалаш, далага ўғит чиқариш ва бошқа қишки тадбирларни уюшқотила билан ўтказиш учун жува қатна ишларни берили. Бу имкониятлардан тўла фойдаланиш, трактор паркинги қўлга ахши тахт қилиб қўйиш ва ақшига ҳар томонлама пухта тайёрларлик билан киришиш керак.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илгорларининг XIII қурултойи белгилаб берган тадбирларни тўла-тўқиса амалга ошириш учун астойдил курашаёлик, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил еттиштириш учун умумхалқ социалистик мусобақасини кенг авж олдирайлик!

Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

12 январда Ўзбекистон КП Марказий Комитетида область, шаҳар ва район партия комитетлари секретарларининг, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советлари ижроия комитетлари раисларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон ССР Олий Советига ва меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига бўлган сайловга тайёрларлик қўриш ва уни ўтказишда республика партия ва совет ташкилотларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ш. Р. Рашидовнинг докладыни, Бутуниттифоқ аюли рўйхатида тайёрларликнинг бориши тўғрисида республика статистика бошқармаси бошлиги Н. В. Счастневнинг докладыни тингладилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари В. И. Снастин сўзга чиқиб, омма ўртасида идеология ишларини кўчатиришга доир баъзи масалаларга ўхталди.

Кенгаш қатнашчилари ҳаққаро ахлов тўғрисида лекция тингладилар. Лекцияни КПСС Марказий Комитетининг лектори В. Д. Гранов ўқиди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари, С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Марказий Комитетининг секретарлари Р. Е. Мельников, З. Р. Раҳимбоевалар қатнашдилар. (ЎЗАТА).

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛГОРЛАРИНИНГ XIII ҚУРУЛТОЙИ

10 январда Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илгорлари XIII қурултойида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ С. К. Камоловнинг «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг аюлари ва республика қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш вазифалари тўғрисидаги доклады юзасидан музокаралар давом қилди.

Фарғона область Тошқоқ районидagi Максим Горький номи қолхоз қишлоқ қишлоқчиларининг қўлини ўз кўчларини билан йўқота оламиз. Лекин шундай масалалар ҳақ борки, бу масалаларнинг ҳал қилиниши юқори ташкилотларнинг қатнашуви билан бўлади. Ўларнинг меҳнатвотин ҳолатини яхшилашимиз, янги масивларни ўзлаштириш ва ирригация қилиниши билан астойдил шўғуланганимиз керак.

М. Жуманазаров ўз нутқининг охирида ишонч билдириб айтдики, қоракўлқоқ халқи 1959 йил учун олган ўз мажбуриятини шараф билан бажарди.

Наманган область, Тўрақўрғоч районидagi Киров номи қолхоз раиси Ф. Ботиров ўз сўзини техникадан рационал фойдаланиш масалаларига бағишлади. Киров номи қолхозда ўтган мавсумда ҳамма майдонда қавратлар ҳосил қилди. Ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил йиғиб олди. Қолхознинг бир қанча далачилик бригадалари кетмон қўлларини ҳосил еттиштирди. Мана буларнинг ҳаммаси гот самарали бўлиб чиқди. Хўжаликда ҳар бир центнер пахта еттиштириш учун бўладиган харажат таъминан 5 меҳнат кунигача қамайди. Аниб бир вақтда кўп меҳнат талаб қиладиган процессларнинг механизациялаштирилиши далачилик бригадалардан жува кўп кишини бўшатиб имконини бериб, бу кишилар тўғри ерларни ўзлаштиришга юборди.

Ҳар бир пахтакор техникадан моҳирлик билан фойдаланишнинг қатна аҳамиятига эва ақалнида ўз таърибасида ақоқ ишонди. Лекин, — дейди ўртоқ Ботиров, — машиналардан фойдаланишда халқ кўпгина камчиликлар бор. У, қишлоқ хўжалик министриларини ва унинг область бошқармаларини таъкид қилди. Улар турли раён ва қолхозларнинг хусусиятларини, жувадан, ҳосилни машинада териниш планлаштириш ҳақида гап бораётган пайтда ҳамма хисобга олмайдилар. Министрликда бўнақ планлар жува кечиб қўлилади. Вақоалани, пахта териниш агрегатларидан фойдаланишга олдиндан тайёрларлик қўриш, майдонларни ўз вақтида ажратиб ва техникани тартибга келтириб қўйиш керак. Киров номи қолхоз ҳосилни машинада терини тўғрисида ҳоҳирлар қолғамхўрлик қилмоқда. Пахта майдонининг яри қисмидаги ҳосил машинада терини олиниш керак.

Ремонт-техника станцияларининг иши устидан қаттиқ контроль ўрнатиш ҳам керак. Бу станцияларнинг қолхозлар билан ўзаро муносабати ҳар иккала томон учун фойдали бўлиши асосига, шартнома мажбуриятларига тўла риоя қилиш асосига қўрилиши керак.

Бухоро область, Гиждуон районидagi «Москва» қишлоқ хўжалик артелининг раиси К. Турсунов қолхозлардаги далачилик бригадаларини хўжалик хисобга ўтказишнинг аҳамияти тўғрисида гапирди. Қолхоз раисларини ўтган йил бошларда экономистларнинг ёрдами билан ҳар бир бригада ва ҳар бир звену учун алоҳида равишда кириш-чиқим сметалари тузиб чиқди. Махсус суратда таъкид этилган қурсларда бригада ва звену бошлиқлари хўжалик ҳисобининг асосий хусусиятлари билан танишилди.

Бу ҳол барча қолхозчиларни бирон агротехника ёки хўжалик тадбирини ўтказишдан олдин сўм ва тийинини қиймати билан ҳисоблашга ўргатилади. Правление аъзолари, бригада, звену бошлиқлари, таъабчилар қарада ва қандай зарарга йўл қўйилганини хисоблаб чиқиш, қайси ишларни арзонлаштириш мумкинлиги масалаларини муҳокама қилиш учун тез-тез тўпланишб турарилади. Масалан, эскириб қолган асбобларни ташлаб юборини ўрнига уларни ремонт қилиб, қайтадан ишга сола бошладилар.

Илгари қолқоқ бўлиб келган қолхоз ўтган йилдеги 15 миллион сўм даладан олди, бу микдор 1957 йилдаги 6 миллион сўм кўпидир. Ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта ҳосил олди.

натини ташкид этишининг илгор меҳнатдорлари қўлланмишга етти йилликнинг биринчи йили планларини ошириб бажариш мусобақасида актив иштирок қилишга чақирди.

Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг раиси М. Жуманазаров ўз нутқини республикамизнинг шимолий районларида пахтачиликни ривожлантириш, чорвачиликни янада ўстириш масалаларига бағишлади.

Қорақалпоғистон хўжаликларининг ишларида нуқсонлар йўқ эмас. Биз бу нуқсонларнинг қўлини ўз кўчларимиз билан йўқота оламиз. Лекин шундай масалалар ҳақ борки, бу масалаларнинг ҳал қилиниши юқори ташкилотларнинг қатнашуви билан бўлади. Ўларнинг меҳнатвотин ҳолатини яхшилашимиз, янги масивларни ўзлаштириш ва ирригация қилиниши билан астойдил шўғуланганимиз керак.

М. Жуманазаров ўз нутқининг охирида ишонч билдириб айтдики, қоракўлқоқ халқи 1959 йил учун олган ўз мажбуриятини шараф билан бажарди.

Наманган область, Тўрақўрғоч районидagi Киров номи қолхоз раиси Ф. Ботиров ўз сўзини техникадан рационал фойдаланиш масалаларига бағишлади. Киров номи қолхозда ўтган мавсумда ҳамма майдонда қавратлар ҳосил қилди. Ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил йиғиб олди. Қолхознинг бир қанча далачилик бригадалари кетмон қўлларини ҳосил еттиштирди. Мана буларнинг ҳаммаси гот самарали бўлиб чиқди. Хўжаликда ҳар бир центнер пахта еттиштириш учун бўладиган харажат таъминан 5 меҳнат кунигача қамайди. Аниб бир вақтда кўп меҳнат талаб қиладиган процессларнинг механизациялаштирилиши далачилик бригадалардан жува кўп кишини бўшатиб имконини бериб, бу кишилар тўғри ерларни ўзлаштиришга юборди.

Ҳар бир пахтакор техникадан моҳирлик билан фойдаланишнинг қатна аҳамиятига эва ақалнида ўз таърибасида ақоқ ишонди. Лекин, — дейди ўртоқ Ботиров, — машиналардан фойдаланишда халқ кўпгина камчиликлар бор. У, қишлоқ хўжалик министриларини ва унинг область бошқармаларини таъкид қилди. Улар турли раён ва қолхозларнинг хусусиятларини, жувадан, ҳосилни машинада териниш планлаштириш ҳақида гап бораётган пайтда ҳамма хисобга олмайдилар. Министрликда бўнақ планлар жува кечиб қўлилади. Вақоалани, пахта териниш агрегатларидан фойдаланишга олдиндан тайёрларлик қўриш, майдонларни ўз вақтида ажратиб ва техникани тартибга келтириб қўйиш керак. Киров номи қолхоз ҳосилни машинада терини тўғрисида ҳоҳирлар қолғамхўрлик қилмоқда. Пахта майдонининг яри қисмидаги ҳосил машинада терини олиниш керак.

Ремонт-техника станцияларининг иши устидан қаттиқ контроль ўрнатиш ҳам керак. Бу станцияларнинг қолхозлар билан ўзаро муносабати ҳар иккала томон учун фойдали бўлиши асосига, шартнома мажбуриятларига тўла риоя қилиш асосига қўрилиши керак.

Бухоро область, Гиждуон районидagi «Москва» қишлоқ хўжалик артелининг раиси К. Турсунов қолхозлардаги далачилик бригадаларини хўжалик хисобга ўтказишнинг аҳамияти тўғрисида гапирди. Қолхоз раисларини ўтган йил бошларда экономистларнинг ёрдами билан ҳар бир бригада ва ҳар бир звену учун алоҳида равишда кириш-чиқим сметалари тузиб чиқди. Махсус суратда таъкид этилган қурсларда бригада ва звену бошлиқлари хўжалик ҳисобининг асосий хусусиятлари билан танишилди.

Бу ҳол барча қолхозчиларни бирон агротехника ёки хўжалик тадбирини ўтказишдан олдин сўм ва тийинини қиймати билан ҳисоблашга ўргатилади. Правление аъзолари, бригада, звену бошлиқлари, таъабчилар қарада ва қандай зарарга йўл қўйилганини хисоблаб чиқиш, қайси ишларни арзонлаштириш мумкинлиги масалаларини муҳокама қилиш учун тез-тез тўпланишб турарилади. Масалан, эскириб қолган асбобларни ташлаб юборини ўрнига уларни ремонт қилиб, қайтадан ишга сола бошладилар.

Илгари қолқоқ бўлиб келган қолхоз ўтган йилдеги 15 миллион сўм даладан олди, бу микдор 1957 йилдаги 6 миллион сўм кўпидир. Ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта ҳосил олди.

Қазақдарё область, Яқнабоғ районидagi Калинин номи қишлоқ хўжалик артелининг раиси К. Ашуоров ўз нутқини асосий аъбибори қишлоқ маданиятини ошириш масалаларига бағишлади.

артелининг аъзоларидан алик кишини типовой прокат билан қўридан янги тиройил уйларга қўриб кирдилар.

Тошкент область, Янгиўл районидagi Сталин номи қолхоз раиси А. Ортингов давлатга пахта сотиш планининг бажарилиши қилишига олиб келган хатоларини сабабларини муфассал аналз қилди.

Қолхозда ўтган йили техникадан тўғри фойдаланишга тегишли даражада эътибор бермадилар, ўзгани узунасига-қўлланмишга ишлан топширини барбод қилдилар. Ўсимлик зараркундалари пайдо бўладиган жойлар ўз вақтида тугатилмади. Мана бу ҳолларнинг ҳаммаси пироварида ҳосилнинг пасайиб кетишига сабаб бўлди.

Қолхоз раисларини эски хатоларга бу йил йўл қўймасликка ҳаракат қилиб, барча ишларни ўз вақтида ўтказиш планини белгилаб чиқди.

Ўртоқ Ортингов Тошкент областининг барча пахтакорлари номидан қурултой қатнашчиларини ишонтириб айтдики, пойтахт области далачилик меҳнаткашлари бу йил айланикка қатна гайрат қўриб ишлайдилар. Улар планни бажаришига эва эмас, балки ўтган мавсумдаги қарини узини учун ҳам фазларини бутун куч-қувватларини сарфлайдилар.

Андижон область, Ленин районидagi Кара Маркс номи қолхоз трактор-далачилик бригадасининг раҳбари М. Жалоловнинг сўзи қурултой қатнашчиларини гот қилди. Ҳоҳир вақтда бу бригадани составида 33 киши бор. Бу микдор мазкур бригада олдий далачилик бригадаси бўлган вақтдадан қариб беш марта қамдир. Бригада 130 гектар майдон, янги ҳар бир киши учун ўрта ҳисоб билан қариб 4 гектардан ер берибтиб берилган. Механизаторларнинг ва қолхозчиларнинг ақил коллективни шўнга қирамай ўтган мавсумда гектардан 40 центнердан пахта еттиштириб, ўларнинг социалистик мажбуриятини бажаришлар. Ҳосилдорлик бир йил ичда ўрта ҳисоб билан 6 центнер олди.

Бригада кўп билан бажариладиган ишларни машиналар билан бажаришга ўтганини тўғрилай ҳар бир центнер пахта еттиштириш учун фақат тўртга яқин меҳнат куни сарфлади. Бунга машиналардан кенг фойдаланиш йўли билан эришилди.

Ўртоқ Жалолов ва унинг ишдаги ўртоқлари коммунистик меҳнат бригадаси деган юксак номи олиш учун курашга қўшилишга қарор бердилар. Ана шу максатда барча эки пахтакорлар ўрта ва олдий ўқув юртиларда ўқишга, турди машиналардан ва деҳқончиликнинг прогрессив қондаларини ўрганиб олишга қарор бердилар. Саноатда ва қишлоқ хўжаликда коммунистик меҳнат бригадаси деган номи олиш учун курашаётган коллективлар ўртасида дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш учун бригада пахтачилик учун маънавий тайёрлаб чиқаратган «Ташевмаш» заводини ишчилари билан мусобақа бошлашни тақлиф қилди. Ўртоқ Жалолов республикамизнинг бир қанча механизаторлари билан, шу жумладан, Сурхондарё область, Шўрчи районидagi Калинин номи қолхознинг трактор-далачилик бригадасининг раҳбари Т. Абсаматов билан мусобақа бошлаш истагини билдириди.

Бу қадриқ қизғин қувватланди. Самарқанд область, Пахтакор районидagi Охунбобоев номи қолхоз трактор-далачилик бригадасининг раҳбари Р. Эргашев минаяда чиқди. У, қаҳирини қабул қилди ва бу йил гектар бошига 40 центнердан, янги ўз бригадасидаги ҳар бир қолхозчи ҳисобидан 20 тоннадан «оқ олин» еттиштиришга сўз берди. Шу билан бир вақтда ўртоқ Эргашев мусобақага қатнашувчи ҳар бир механизатор йил давомида ўз восталарини билан 25-30 гектар қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш учун куч-қувватини сарфлаш керак деб ҳисоблайди.

Фарғона область, Горск районидagi Октябрь 40 йиллиги номи қолхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиги Н. Кенжаев бу шартларни қабул қилди.

Наманган область, Пон районидagi Ленин номи қишлоқ хўжалик артелининг тракторчиси М. Умурзонов мусобақага қўшилиб, кетмон қўлланмай пахта еттиштиришда 40 гектар ердан юқори ҳосил еттиштиришга ваъда қилди.

Андижон область, Пахтабоғ районидagi «Коммунизм» қолхозининг тракторчиси А. Абдуллаев, Тошкент область, Уртасарой районидagi Свердлов номи қолхоз трактор-далачилик бригадасининг раҳбари М. Дусанбоев, Самарқанд область, Пастдаргом районидagi Кара Маркс номи қишлоқ хўжалик артелининг тракторчиси Ф. Дюлар ҳам ўртоқ Жалоловнинг тақдирини қўлидилар. Т. Абдусаматов ва Н. Бекировлар ҳам мусобақалашувчилар қаторига киришга қарор қилдилар.

Самарқанд районидagi 1-зотли моллар совхозининг директори Н.

Раим ўз сўзини совхоз чорвачилигини янада ривожлантириш масалаларига бағишлади.

Хўжаликда 100 гектар экинбоп ер ҳисобдан гўшт ва сўт еттиштириш кўпайтириш учун кураш авж олди. Бунинг натижасида ўтган йили ҳар 100 гектар экин майдонини ҳисобидан аввалги беш йилдаги нисбатан икки баравар ортқ гўшт ва чўчка гўшти олди.

Шу куннинг муҳим вазифаси, — дейди ўз нутқида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. В. Муҳаммаднов, — деҳқончилик маданиятини оширишдан иборатдир. Сўнгги беш йил ичда республикада пахта еттиштириш кўпайтириш асосан экин майдонларини кенгайтириш ҳисобидан бўлди. Ана шу давр ичда фақат Андижон, Хоразм ва Сурхондарё областлари янги пахта ҳосиллини кўпайтириш билан бир қаторда далаларнинг ҳосилдорлигини ҳам оширдилар.

Бу вазифани ҳал этмоқ учун аввало тўғри алмашлаб экинни жорий этиш унга беда, маккажўрчи ва оқжўрчини қўйиш зарур. Жаҳон таърибаси нуқул бир ерга бир хил экин экаберишини зарарини амалда ибтотлади. Шу билан бир вақтда пахта еттиштириш бошқа қишлоқ хўжалик экинлари билан навбатлаштириш тўғрисидаги умумдорлигини оширишга ёрдам берди, гўза зараркундалари ва касалликларига қарини курашни осонлаштирди, пироварида ҳосилни оширади ва чорвачилик учун ем-ҳашак запасларини кўпайтириш имкониятини берилади.

Экиндан олдинги агротехника усулларини оқилона қўлланш ёрдами билан, жувадан ерларни чўкур қилиб қайлаш, шунингдек қузиқни давридаги сугориларни тўғри ўтказиш ёрдами билан ҳам деҳқончилик маданиятини ошириш мумкин. Органик ўғитлар ҳам қатна аҳамиятга эгадир. Шу мусобақа билан нотиқ ўзлаштириш даъвога юборишни, қолхоз ва совхозларини бошқа хил ёқилек билан таъминлаш таъсия қилди.

Ўртоқ Муҳаммаднов пахтачиликда гербицидлардан, бегона ўталарга қарини курашмоқ учун турли хил кимё дориворларидан кенг фойдаланиш масалаларига қўриқ қилди. Бу ҳол кўп меҳнат талаб қиладиган процессларни механизациялаш даражасини ошириш билан бир вақтда кўп меҳнат сарфлашни анча камайтириш имконини берилади.

Сурхондарё хўжаликларининг пахтачилик соҳасида эришган ютуқларни ҳаммага маълум, — дейди Сурхондарё область, Денов районидagi Сталин номи қолхоз раиси Б. Юсупов. — Бу муваффақиятлар кўп даражада машиналардан оммавий равишда фойдаланиш натижасидир. Ўзбекистон Сталин номи қолхозда ҳоҳир вақтда юзларча турди-туман агрегатлар бўлиб, 80 механизатор ишмоқда. Бу ҳол далаларнинг ҳосилдорлигини оширишга имкон берилади. Ҳоҳир вақтда Денов районидagi ҳосилдордан 30 центнердан кам ҳосил олаётган бирорта ҳам хўжалик йў.

Денов районида, дейди ана ўртоқ Юсупов, чорвачилик жува ривожланган. Лекин, қолхозлар жойлардан малакали ветеринария ёрдами олмаётдилар.

КПСС XXI СЪЕЗДИ
ОЛДИДАН

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС XXI съездида қиладиган доклады тезислари умумхалқ муҳокамасида

Кенг истеъмол товарлари тайёрлашни тағин ҳам кўпайтирайлик

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан халқ фаровонлигини тағин ҳам ошириш мақсадида кейинги йиллар мобайнида амалда ошириладиган тадбирлар натижасида совет кишиларининг реал иш ҳақи анча кўпайди. Шу тўғрисида ҳам кишиларнинг кенг истеъмол товарларига бўлган талаби тобора ошмоқда. Ана шулар ҳисобга олиниб, етти йилликда енгил ва озиқ-овдат саноати маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш мўлжалланди.

Халқимизнинг кенг истеъмол товарларига бўлган ва кун сайин орта бораётган эҳтиёжларини қондириш мақсадида ва кооператив саноати ролга катта роль ўйнайди. Областиимиз маҳаллий ва кооператив саноат корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариши шу етти йиллик мобайнида 51 процент кўпайтириш нўда тўғри келди. Бу вазифа янги корхоналар қуриш билан бир қаторда мавжуд корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларини кўпайтиришга қаратилган қатор ташкилий-техникавий тадбирларнинг амалга ошириш йўли билан ҳал қилинади.

Маълумки, ҳозирги вақтда маҳаллий ва кооператив саноати корхоналарнинг ҳеч ва ишлаб чиқариш участкалари жуда кўп жойларга соғиб юборилган. Бу эса ишлаб чиқариш процессларини меҳнатшароитини ва маҳсулот сифатини яхшилаш йўлида жиддий тўсиқ бўлмоқда. Ана шу намуналарни тугатиш учун маъна, яқин кўрсаткичлар ҳамда турли ерларга соғиб юборилган цехларни тугатиш ва улар асосида бирлаштирилган йиллик цехлар ташкил этиш лозим. Шундай қилинган тақдирда, маҳсулот ишлаб чиқариш янада кўпайди, унинг сифати яхшиланади, таннархи камаيда. Бу соҳада баъзи бир тадбирлар белгиланган. Вазифа — ана шу тадбирларни ҳеч оғишмай амалга оширишдан иборатдир.

Етти йилликда қурилиш ишлари мисли кўрилмаган даражада ривожлантирилди. Бу эса ўз навбатида бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни тағин ҳам кўпайтиришни талаб қилади. Бинокорлик материалларига нисбатан оғиш бораётган эҳтиёжни тўғроқ қондириш мақсадида, маҳаллий ресурслардан имкони борича ҳар тарафлама фойдаланиш лозим. Келгусида қамши плиталари, олиф, турли хил бўёқлар, бинокорнинг томини ёнадиган материаллар, қурилиш деталлари ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Етти йил мобайнида 5 та янги гилт заводлари қурилди. Бундан ташқари мавжуд гилт заводлариданги иш процесслари ва даставвал оғир ҳамда кўп меҳнат талаб қилувчи ишлар механизациялаштирилди. Бу тадбирни амалга ошириш 1965 йилга бориб етиш ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтириш имконини беради. Охангарон шаҳри, Юқори Чирчиқ ва Охангарон районлари оҳақ ишлаб чиқариш ташкил этилади.

К. РОҒАЧЕВ,
ж.секретер.

корхоналарида халқ истеъмол товарлари тайёрлашни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилади. Жумладан, етти йиллик мобайнида мебель ишлаб чиқариш отти баравар, пой-афзал ишлаб чиқариш 180 минг муфт, тайёр кийим-кечаклар ишлаб чиқариш 12 миллион сўмлик кўпайтирилди.

Ҳадемай, республикамиз пойтахти — Тошкентга Бухоро газни келтирилади. Шу муносабат билан газ ашратлари заводининг коллективини олдида гоёт катта вазибалар турибди. Бу корхона реконструкция қилиниди ва 1962 йилга бориб 20 минг га плиталари ишлаб чиқаради. Шунингдек, бошқа бир қанча янги корхоналар қурилади. Тошкент шаҳар джироа комитети саноат бошқармасига қарашли тикув фабрикасининг қурилиш ҳозирги вақтда шаҳарнинг турли бурчақларида соғиб юборилган 17 та муштарақ цехларни бир жойга бириктириш имконини беради. Октябрь саноат комбинати қурилишининг битказилиши натижасида шаҳарнинг ҳамма ерларига соғиб юборилган барча талантерей цехлари бириктирилади.

Аҳолига маъийн хизмат кўрсатиши янада яхшиланади соҳада ҳам қатор тадбирлар амалга оширилади. Жумладан, Тошкент областида 30 та маъийн хизмат кўрсатиш комбинати, яқна тартибда бурғималар тикадиган 4 та ателье ва 3 та цех, 6 та фото ателье ҳамда 4 та радио ва телевизорлар ремонт қиладиган ателье қуриш кўзда тутилмоқда.

Бу ерда шу нарсани алоҳида кўрсатиб ўтиш керакки, маҳаллий ва кооператив саноати раҳбарлари ўзбек миллий бадийи ҳунармандчилигига ҳамда етарли эътибор бериштирди. Ўзбекистон коммунистик партиясининг яқинда бўлиб ўтган навбатдан ташқари XIV съездида ана шу соҳадига камчиликлар учун маҳаллий ва кооператив саноатининг раҳбарлари жуда ҳақдорли равишда танқид қилинди. Оғиқ эътироф қилиш керакки, баъзи жойларда ўзбек миллий бадийи ҳунармандчилигини тиклаш ва уни ривожлантириш масалалари билан мушалоқ шугулланмастлар. Оқибатда егач нақдорлиги ва ўймакорлиги, заргарлиги ва бадийи кулолчилик сингари ўзбек халқининг асарлар мобайнида вужудга келган миллий санъати турлари ривожлантирилмастлар, бу соҳадардаги халқ усталари эса тобора камайиб кетмоқда. Меҳнатузда маҳаллий ва кооператив саноати раҳбарлари ўзбек миллий бадийи ҳунармандчилигини тиклаш ва уни бутун чоралар билан ривожлантириш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни муришлари керан. Бу соҳадига миллий традицияларини тағин ҳам давом этириш учун ёшлардан кадрлар етиштириш ва уларга кеска санъаткорларининг гоёт бой ва рағбатдорлигини қўллаш шугулланиш вақти алақадорчи келиб етди.

АГИТАТОР СУҲБАТИНГДА Фойдалан!

Хўжалигимиз янада электрлаштирилади

В. И. Ленин мамланат экономикаси юксалтиришга энергетика хўжалигининг гоёт катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, бундай деган эди: Коммунизм — Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштириш демократ. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати улғу доҳининг ана шу кўрсаткичларини оғишмай амалга ошириб келимоқда. Буни облатимиз мисолида ҳам аққол кўриш мумкин.

Етти йилликда облатимиз экономикасининг барча тармоқлари тез суръатлар билан ривожлантирилди. Бу эса ўз навбатида электр қувватига бўлган талабни тағин ҳам оширади. Халқ хўжалигининг тобора ўсиб бораётган ана шу эҳтиёжларини тўла қондириш мақсадида 1959-1965 йиллар мобайнида энергетика хўжалигини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади.

Етти йилликда облатимиз энергетика хўжалигини ривожлантиришнинг ўзига хос хусусияти шундан, шу йиллар мобайнида арзон кўйим ва табиий газ асосида ишлайдиган ёнгил электростанциялари қурилишига кўпроқ эътибор берилади.

Хўжалиқнинг ағд шу соҳасини ривожлантириш учун амалга оширилган 948 миллион сўм маблағдан 824,5 миллион сўм ёнгил электростанциялари қурилиши учун сарфланади. Бу, 1952-1958 йиллар мобайнида ана шу мақсадлар учун сарфланган маблағга қараганда 2,1 баравар кўйим.

Етти йилликда Охангарон ГРЭС 600 минг киловаттлик тўла қувват билан ишлаб бошлади. Бундан ташқари,

Тошкент шаҳрида табиий газ билан ишлайдиган ГРЭС қурилиш бошланади. 1965 йилга бориб бу станциянинг бир неча юз минг киловатт қувватга эга бўлган биринчи навбати ишта туширилади. Бу йил Олмаўти ТЭЦ қурилиши таломланади.

Бу соҳада кўзда тутилган тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида 1965 йилга бориб электр қуввати ҳисоб қилиш 1958 йилдагига нисбатан 2,5 марта кўйилади.

Янги электростанциялар қурилиши билан бир қаторда электр линияларини тағин ҳам узоқтириш, шунингдек янги подстанциялар қуриш мўлжалланади. Бу тадбирлар билан, саноат ва кишолқ районларини электр қуввати билан марназлаштирилган усулда таъминлаш имконини беради.

Етти йилликда облатимиз энергетика йилми-тешириш муассасаларининг ҳодимлари билан биргаликда ишлаб чиқаришга автоматика ва телемеханикани жорий қилиш ва шу асосда электр қуввати таннархини камайтириш ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган бир қанча ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш мўлжалланди.

Электр қуввати ҳосил қилишнинг кўпайиши ўз навбатида саноатда ҳамда кишолқ хўжалигида ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни тағин ҳам кенг жой қилиш учун зарур имониятларни вужудга келтиради. Бу эса экономикамизни янада юксалтиради.

Арзон ва тез қуриш учун нималарга эътибор бериш керан

Шонли Коммунистик партия белгилаб берган етти йиллик удуввор программанинг тўғри йўлига қадам қўйди. Халқ хўжалигининг барча соҳаларига кун сайин янги-янги муваффақиятларга эришилмастлар. Ана шу удуввор программага уй-жой ва саноат объектлари қурилишига жуда катта эътибор берилади.

Олдимизда турган жуда катта вазибаларни амалга ошириш учун қурилишни таъкидлаб, бундай деган эди: Коммунизм — Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштириш демократ. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати улғу доҳининг ана шу кўрсаткичларини оғишмай амалга ошириб келимоқда. Буни облатимиз мисолида ҳам аққол кўриш мумкин.

Етти йилликда облатимиз экономикасининг барча тармоқлари тез суръатлар билан ривожлантирилди. Бу эса ўз навбатида электр қувватига бўлган талабни тағин ҳам оширади. Халқ хўжалигининг тобора ўсиб бораётган ана шу эҳтиёжларини тўла қондириш мақсадида 1959-1965 йиллар мобайнида энергетика хўжалигини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади.

Етти йилликда облатимиз энергетика хўжалигини ривожлантиришнинг ўзига хос хусусияти шундан, шу йиллар мобайнида арзон кўйим ва табиий газ асосида ишлайдиган ёнгил электростанциялари қурилишига кўпроқ эътибор берилади.

Хўжалиқнинг ағд шу соҳасини ривожлантириш учун амалга оширилган 948 миллион сўм маблағдан 824,5 миллион сўм ёнгил электростанциялари қурилиши учун сарфланади. Бу, 1952-1958 йиллар мобайнида ана шу мақсадлар учун сарфланган маблағга қараганда 2,1 баравар кўйим.

Етти йилликда Охангарон ГРЭС 600 минг киловаттлик тўла қувват билан ишлаб бошлади. Бундан ташқари,

Тошкент шаҳрида табиий газ билан ишлайдиган ГРЭС қурилиш бошланади. 1965 йилга бориб бу станциянинг бир неча юз минг киловатт қувватга эга бўлган биринчи навбати ишта туширилади. Бу йил Олмаўти ТЭЦ қурилиши таломланади.

Бу соҳада кўзда тутилган тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида 1965 йилга бориб электр қуввати ҳисоб қилиш 1958 йилдагига нисбатан 2,5 марта кўйилади.

Янги электростанциялар қурилиши билан бир қаторда электр линияларини тағин ҳам узоқтириш, шунингдек янги подстанциялар қуриш мўлжалланади. Бу тадбирлар билан, саноат ва кишолқ районларини электр қуввати билан марназлаштирилган усулда таъминлаш имконини беради.

Етти йилликда облатимиз энергетика йилми-тешириш муассасаларининг ҳодимлари билан биргаликда ишлаб чиқаришга автоматика ва телемеханикани жорий қилиш ва шу асосда электр қуввати таннархини камайтириш ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган бир қанча ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш мўлжалланди.

Электр қуввати ҳосил қилишнинг кўпайиши ўз навбатида саноатда ҳамда кишолқ хўжалигида ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни тағин ҳам кенг жой қилиш учун зарур имониятларни вужудга келтиради. Бу эса экономикамизни янада юксалтиради.

Етти йилликда облатимиз энергетика хўжалигини ривожлантиришнинг ўзига хос хусусияти шундан, шу йиллар мобайнида арзон кўйим ва табиий газ асосида ишлайдиган ёнгил электростанциялари қурилишига кўпроқ эътибор берилади.

Хўжалиқнинг ағд шу соҳасини ривожлантириш учун амалга оширилган 948 миллион сўм маблағдан 824,5 миллион сўм ёнгил электростанциялари қурилиши учун сарфланади. Бу, 1952-1958 йиллар мобайнида ана шу мақсадлар учун сарфланган маблағга қараганда 2,1 баравар кўйим.

риш юзасидан план берилади. Хўш, хўжа кўрсаткичига тузилиб, планга киритилган бу объектларнинг бирортаси фойдаланишга топширилганими? Албатта, йўқ. Юзаси тузилган план қозғола қолиб кетаберди.

Қурилиш ишлари плани билан бинокорлик материаллари етказиб бериш вазибаларини қўллаш катта фарқ бўлади. Хусусан асосий бинокорлик материаллари ёғоч, гишт, қум-шағал, цемент қурилиш объектларида етарли миқдорда ўз вақтида етказиб берилади. Агар бинокорлик материалларини етказиб бериш учун саноат корхоналарининг раҳбарлари қурилиш ташкилотларининг эътирозларини жонқуриши билан ҳисобга олсалар, қурилиш ишлари натижий графини асосида олиб бериш имониятини яратилар эди. Ўтган йил биз етказиб бериладиган материалларнинг етказиб бериш учун саноат корхоналарига жуда кўп миқдорда юбордик. Қўйим ва Михайловкадаги қум-шағал қарьерига хўжалиқнинг раҳбарларига ёзилган ўйнаб шикоят ва талабларимиз оқибатда қолди келди. Шу сабабли қўйимга қурилиш ташкилотлари йиллик планини муваффақиятли аққула олдилар.

Модерни, бир корхонанинг иши иккинчи корхонанинг иши билан узвий боғлиқ экан, мавжобларини ҳар икки ташкилот зиммасига баъбаравар юксалтириш керан. Саноат корхоналарида бу муҳим ишта кейинги йилларда яхши эътибор бериладиган бўлиди. Нима учун бинокорлик материалларини ишлаб чиқарадиган саноат корхоналарининг раҳбарлари қурилиш ишларининг баълай бораётганлиги билан қизиқмайди? Бизнингча, бу масалада уларнинг масъулиятини ошириш керан. Ана шундангина қурилиш ишларининг суръати тезлашади, меҳнат унумдорлиги ошади.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев саноат корхоналарида, қурилишларда меҳнат унумдорлигини кўтаришнинг яна бир муҳим шартини айтиб ўтди. Бу қурилиш касоба соҳаси комитетларининг ишлаб чиқаришга раҳбарлигини яхшилаш масаласидир. Бу соҳада ҳам қурилиш ташкилотларида иш қўйилмастлар.

Қурилиш касоба соҳаси комитетлари малайи-маъийн ишларини яхши йўлга қўйиш керан. Янгор бинокорларнинг иш тажрибаларини кенг пропаганда қилиш, ёрдамчи ишчилар билан суҳбатлар ўтказиш ва ниҳоят объектларга социалистик муносабатни жонли уюштириш ҳақиқат унумдорлигини кўтаришнинг муҳим факторларидир. Афсуски, бизнинг қурилиш касоба соҳаси комитетлари раҳбарлари объектларга қандай ҳам келтирилди. Улар бинокорларнинг ҳаётидан ажраб қолганлар. Ўтган йил давомида қурилиш касоба соҳаси комитетининг бирорта ҳам

мажлиси бўлган экан. Комитет аъзолари 2-3 ойда бир марта внос тўлаш билангина қаноатланадилар. Бинокорлик ишларини жадаллаштиришнинг ағд муҳим тадбирларидан бири — давлат маблағини тўғри сарфлаш, бинокорлик материалларининг талон-тороғ қилинишига қарий кескин кураш олиб боришдир. Бунинг учун қурилиш бошқармаларининг бош бухгалтерлари ҳамда ҳисобчилари айниқса қаттиқ қўла бўлишлари лозим. Баъзи прораблар Ўзбекистон ССР Қурилиш министрига 1957 йил 20 июнда чиқарган 16-сонли буйруғини рўққа қилиб, кўп миқдорда бинокорлик материалларини ағд тузиш йўли билан арзончи материалга чиқариб қўйилди. Текширишда шу нарсалар аниқландилар. 3-қурилиш-монтаж бошқармаси 1958 йил июнда чиқарган сифатда ағд қилинган бинокорлик материалларининг қарий 30 проценти арзончи бўлган. Бу материаллар сизил мушларни ҳамда прораблар томонидан қонунсиз равишда ўзлаштирилган. Бизнингча, министрнинг йўриқдаги буйруғига йиллик ўзгартириш киритилиши лозим ва бундан кейин бинокорлик материалларининг қўллаб қўйишга қарийлишига қатъий хотима бериш зарур.

Министрнинг 16-сонли буйруғида, қурилиш объектлариданги бинокорлик материалларининг қозғоғи қандай ҳисобда, қизқинда чиқариладиган материаллар ағд қилиниши керан, дейилади. Бинокорлик материалларининг бундай кўр-кўри равишда қизқинда чиқарилиши давлатга катта зарар келтиради. Юқорида айтилганидек, министрнинг бу буйруғи баъзи давлат мулкнинг талон-тороғ қилувчиларга қўла келмасмикан?

Қозғоғи вақтда айрим қурилиш ташкилотларининг балансида неча юз минг сўмлик ҳар хил аққал қозғоғи ётибди. Кези келганда шунинг ҳам айтиш керакки, ана шу аққалларнинг қўйилғи сохта йўла билан тузилган «хўжатлар»дир. Борди-ю, бухгалтерлар ана шу сохта йўла билан тузулган аққалларни қабул қилмай, тергов органларига ошпиралар, улар «бу қандайдир бир тўшунмовчилик» деб бизнинг давлатимизни рад этидилар. Шу сабабли биз Ўзбекистон ССР Миллий министрлигидан ҳамда республика статистика Бошқармасидан қисқа вақт ичида Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг 1957 йил 20 июнда чиқарган 16-сонли буйруғини батафсил анализ қилиб чиқишларини сўраймиз.

А. БАРБАРАШ,
«Узгавлаестрой» трести 3-қурилиш-монтаж бошқармасининг бош бухгалтериси.

бўйича муваффақият бажариш учун курашга қатъий меҳнатчиларини зўр рағбат билан сафарбар этилади.

Урғи келганда бизга боғлиқ бўладиган, лекин шаҳар саноатини бир меърада кўпайтиришга ҳақдор бераётган асосий камчиликларни айтиб ўтиш лозим.

Планлаштириш соҳасидаги камчиликлар ҳақида кўпдан бери гап бўлиб келмоқда, ammo аҳво доварлик ахшилламай қолади. Шаҳримиздаги йирек заводларини кейинги йилларда қайси йили қанчадан маҳсулот ишлаб чиқариш плани уёқда туриши, аққали 1959 йилининг биринчи қварталда нима ишлаб чиқарилиши ва қанча чиқариши, бунинг учун зарур металл ва бошқа ҳома-ҳомиларини қанча, қанчадан олиши шу кунгача аниқ эмас. Совнархоз ва республика Госпланидаги ўртоқларнинг айти билан биз халлига қанқар тепаганга эга эмасми. Ваҳоланки, план олганидан кейин уни бевоқоф бажаришга қиринғишга ташкилий тадбирларни амалга ошириш учун бир неча ҳафта вақт талаб қилинади.

Корхоналарни ва қурилишларни зарур материаллар, машина ва механизмлар билан таъминлашга қатъийлик билан аниқлашмоқчиликлар тўғрисида ҳам Тошкент Халқ хўжалиқ қанқашига қорхоналар томонидан қайта-қайта жиддий эътирозлар кўпайтирилди. Бирок, ҳақиқ таълаблар бўлишига натижасиз қолиб кетаберди. Далеллар билан исботлаб ўтиришнинг ҳождати йўқ. Совнархоздаги ўртоқларнинг ўзлари буни айтиш билангина, умуман Совнархоз ишида шартон яратиб беришлари келме.

И. М. САВНН,
Ўзбекистон КП Чирчиқ шаҳар комитетининг секретари.

Улуғвор вазибалар ва шаҳар партия ташкилотининг бурчи

Чирчиқ — республикамизнинг еши индустриал шаҳарларидан биридир. Бу ерда тарихан қисқа муддат ичида йирек қилмоқ хўжалиги, химия ва энергетика машинасозлиги заводлари, гигант электротехника комбинати ҳамда бир қанча енгил саноат корхоналари қуриб ишта туширилди.

Шаҳар партия ташкилоти мана шу корхоналардаги ишчи ва хизматчиларнинг бутун куч-рағбатини саноат ишлаб чиқаришнинг тез суръатлар билан юксалтиришга сафарбар этиб келмоқда. Партия ХХ съезидан кейин шаҳар партия ташкилоти хўжалиқ партиявий раҳбарлик савиясини янада ахшиллаш ва бошланғич партия ташкилотларининг ишчилик қобилиятини ошириб, саноат соҳасида катта муваффақиятларни қўлга киритди. Сўнгги уч йил ичида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми аниқ ошди, бир қанча янги хил машина ва механизмлар ҳамда суяқ ўғит ишлаб чиқариш заводалари қурилди. Корхоналар янги ва енг муҳим техника билан қуролландирилди.

Саноат ва қурилиш бошқарини қайта ташкил этилганлиги биланнинг шаҳарда ҳам ишлаб чиқарувчи кучларининг мисли кўрилмаган даражада тез ўсишини таъминлади. Корхоналарнинг партия ва хўжалиқ раҳбарлари ишлаб чиқаришни рационал ташкил этиш, техникани тараққий эттириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини камайтириш, иқтисод режимида қатъий амал қилиш масалалари билан кўпроқ шугулланганидан, бошланғич партия ташкилотлари ва партия гуруҳчалари аса конкрет экономикамизни ёрғаниб, ишлаб чиқаришга аниқ ва маъна раҳбарлик қиладиган бў-

либ қолдилар. Бударнинг ҳаммаси шаҳар саноати кўрсаткичларининг тез ўсишига олиб келмоқда.

Фактларга мурожаат қилайлик. Шаҳар корхоналари йиллик янги маҳсулот ишлаб чиқариш планини 16 декабрдаёқ 101 процент қилиб бажарди. Утган йили янги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1957 йилдагига қараганда қарий 30 процент кўпайтирилди. 1957 йилнинг 11 ойидангина нисбатан 1958 йил 11 ойидангина қўшимчалар заводалари 117 процент, «Электромаш» заводалари 52 процент, «Чирчиксельмаш» заводалари 36 процент, электротехника комбинатида 29 процент, ГЭС каскадида 30 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Электротехника комбинатининг аниқ паратгис Карачун, машинети Марченко, электромонтаж мастери Афонин, «Чирчиксельмаш» заводининг мисон соловчиши Нураев, тоқар Матвеев, «Узбекхиммаш» пўлат эритувчиши Галаутов, чарқовчиши Дедюкин, қувочиши Бойко ўртоқлар сингари оғиш ташаббускор коммунистлар меена нормасини мўдод ошириб бажариш билан бирга, бошқарларини ҳам тез ва сифатли ишлашга ўргатмоқдалар. Улар социалистик муносабатининг олдинги сафида бориб, ҳар бир участкада ҳамма ишчининг қудалик топшириқини доим тўла ва ошириб бажаришини таъминлаш учун курашда партия ташкилотлари ва маъмуриятга аққидан ёрдам бермоқдалар. Шу қуларда коммунистлар ва актив комсомоллар бошчилигида коммунистик меҳнат бригадалари номини олиш учун кураш шаҳар корхоналарида тобора кенг қўллаб қолмоқда.

Шаҳар партия комитети техника-и янада тараққий эттириш масалаларига эътиборни кучайтирмоқда.

Партия ташкилотларининг актив ёрдамчи бўлишига натижасида меҳнат унумдорлиги икки мартадан зийб ошдирилди. Янги йиллар ичида комбинатда сирка кислотаси, ацетилцеллюлоза, мағийн хлорати, янги хил азот-фосфор ўғитлари ва шугар сингари бир қанча химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Комбинатнинг бир неча цехини Бухоро газни билан ишлашга кўчириш ва бошқа зарур наплат қурилиш ишлари учун 600 миллион сўм миқдорда маблаг сарфлаш планлаштирилган.

Химия машинасозлиқ заводалари буйича етти йилда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажминини қарий икки хисса кўпайтириш мўлжалланди. Химия ашратувчилари ишлаб чиқариш айниқса кўпайтирилди.

«Чирчиксельмаш», «Электромаш» заводлари, енгил саноат корхоналари буйича ҳам катта программалар белгиланган. Жумладан, тикувчилик фабрикасида ўтган йили 9 миллион 100 минг сўмлик иккинчи-кечак тикилган бўлса, 1965 йили у 15 миллион 700 минг сўмлик тикилиши эътидан. «Овч кийим», жумладан болалар пойафзали чиқариш тўрт баравардан зийб ошдирилди.

Бинокорлар, монтаждилар ва бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчилар зиммасига айниқса катта вазибалар юксалтирилди. Улардан саноат ва граждон қурилиш ҳажминини ҳамма чоралар билан кенгайтириш, индустриал методларни кенг жой қилиш йўли билан қурилиш суръатини тезлатиш, сифат ва таннарх кўрсаткичларини тўбдан яхшилаш талаб этилади. 1959 йилининг ўзиде бинокорлар аҳоли учун 19 минг 300 наврад метр уй-жойини фойдаланишга топширишлари, шаҳар пионерлар уйини, химиклар Маданият саройи олимпиада мантани ва бир қанча маданий-маъийн объектларини қуриб битказишлари керан.

Мана шу тадбирларни муваффақият бажаришга ҳақдор бераётган ва ҳозирча ишмишда давом этиб келадиган камчиликларга асосий сабаб шундаки, биз мавжуд резервларни қийирб топиш ва улардан тўла фойдаланиш масаласига кам эътибор бериштиримиз. Шаҳар партия комитети ҳам, қорхона партия ташкилотлари ҳам бу жуда муҳим иш билан мунтазам шугулланмастлар. Бу соҳада камчиликлик, мажлибозлик ҳум сарфномадир. Эндиликда партия ташкилотларининг биринчи даражада вазибаси — икки резервларни аниқлаш ва уларни ишта солиш учун курашини қилиштириш иборатдир.

Иш процессларини механизациялаш ва автоматлаштириш, ускуналар қувватидан ва мавжуд ишлаб чиқариш майдонларидан максимал фойдаланиш — қорхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини кўтаришнинг асосий резервларидир. Мана шу резервларни ишта солиш масаласи билан партия ташкилотларининг сует шугулланмоқдалар. Бунинг оқибатида шаҳар корхоналарида брава йўл қўйилмоқда, маҳсулот единиқаси учун сарфланган меҳнатнинг яридан қўйини қўла кучи таъкил этмоқда. Қўла меҳнат единиқаси учун сарфланган умумий меҳнатнинг 65 проценти, «Узбекхиммаш»да 63 проценти таъкил этает

Барча куч ва техникани шудгорлашни барвақт тамомлаш ва бошқа қишки дала ишларини муваффақиятли ўтказишга сафарбар этайлик!

Шудгор плани бажарилди

Бўка районидagi 6-«Кўкорол» аҳоли коллективи 1958 йилги муваффақиятли якунида, 1200 гектар пахта майдонини 24 центнердан ҳосил олади. Давлат планга мувофиқ 2000 тонна ўрнига 2660 тонна пахта сотди ва планини 133 процент қилиб бажарди.

Совхоз коллективи (директори Ботиров, партия ташкилотининг секретари Ҳақимов, бош агроном Исмомов ўртоқлар) эришилган натижаларини мустақамлаш, келгуси йил мўҳосилани учун пухта замин ҳозирлаш учун киришти. Пахта термини тамом бўлиши билан совхозда кузги шудгор бошлаб юборилди. Йилги шудгор ҳаммаси бўлиб 2000 гектар, шундан 1300 гектар пахта майдонини сифатли қилиб шудгор қилинди. Шудгор плани ошириб бажарилди.

Кузги шудгор сифатли, агротехника қоидаларига риоя қилинган ҳолда ўтказилди.

Шудгорлашда совхоз механизаторлари байрақ билан ишлади. Тракторчи ўртоқ Бан Си-мен ДТ-54 трактори билан 450, ўртоқ Исмомов Норқўзиёв 445, Туртоқ Умаров С-80 трактори билан 465 гектар ерни сифатли шудгор қилди. Совхознинг бош механиги ўртоқ Исҳоқ Раимов шудгор даврида мавжуд механизмларнинг нормал ишлаб туришини таъминлади.

Ҳозир совхоз пахтакорлари ирригация тармоқларини тозалаш, маҳаллий ўғит жамғарин ишларини бажараятирлар.

Ж. СУЛТОНОВ.

Ака-ука механизаторлар

Мамадали билан Раҳмат ўтган йили чигит экин даврида ҳам, гўза парваринида ҳам, ниҳоят кўрак терини ва чувини вақтида ҳам астойдил ишлашди. Кўчиликнинг ҳурматига сазовор бўлишди. Кишилар Мамадали билан Раҳмат тўғрисида гап борулук бўлиб қолса «ака-ука» эканлигини билдиришди, иккаси ҳам меҳнатни қойна қилишнинг азаматлар» дейишадиган бўлиб қолди.

Шу кунларда ака-уканинг кенг пахта майдонларида ўз тракторлари рулини бундай вақтида ураратгани. Улар шудгорлашда ҳам бошқаларга намуна бўлиб кундалик белгиланган нормаларини ошириб бажариш учун курашмоқдалар. Ҳар кун 9-10 гектардан ерни сифатли шудгор қилишга эришмоқдалар.

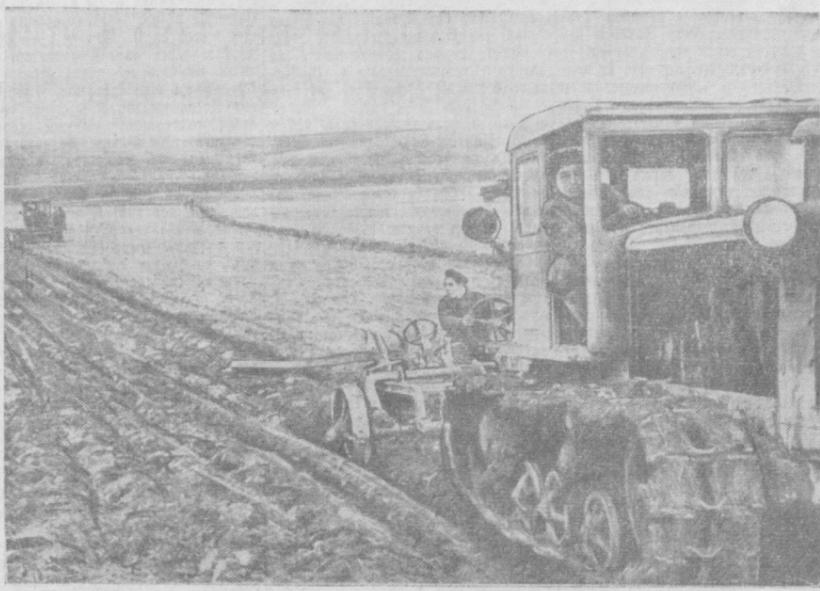
— Умуман меҳнат қилишининг тарови, — дейишди ака-ука, — ганимат фурсатини кўздан бой бермасликда, ҳар бир соат, ҳар бир минутдан унумли фойдаланишдадир. Тракторчи вақти-вақти билан кўриқдан ўтказиб туриш ҳам унинг унинг ишлари.

Мамадали ва Раҳмат Юнусовлар ана шунга амал қилишадилар. Ака-ука шу кунга қадар ўзларининг филология меҳнатлари тўғрисида 200 гектардан пахта майдонини сифатли шудгордан чиқариб, ўзаро социалистик мусобақада олдинчилар қаторида ўрин олдилар.

Ака-уканинг ва бошқа механизаторларнинг шудгорлашда эришилган муваффақиятлари қишки дала ишларини тезлаштиришда катта ёрдам бермоқда.

С. ПРИМҚУЛОВ.

Верхне-волинск районидagi Куйбисов номида совхоз.

Суратла: Октябрь районидagi «Шарқ юлдузи» колхозининг 4-бригадасида сўнгги гектар ерлар шудгор қилинмоқда.

Илғорлардан ўрناق олиб, шудгорлашни барвақт тамомлайлик

Ўтган йили Ўртасарой районидagi Охунбобоев номида совхоз аъзолари дурут натижаларини кўлга киритдилар. Улар 450 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 1957 йилга нисбатан 2,4 центнердан ортқ ҳосил йилги-териб олдилар. Пахта тайёрлаш давлат плани муддатидан илгари 102,6 процент қилиб бажарилди.

Бундан 2-3 йил илгари камқувват ва камҳосилли ҳисобланиб келинган бу доҳозининг Ўтган йилги даромади 3 миллион сўмга етди. Пахтакорларнинг ҳар бир меҳнат кунига 12 сўмдан пул, 4 килограмдан галла тақсимлаш мўлажамиди.

Ҳўш, колхоз аъзолари бундай муваффақиятларга қандай қилиб эришдилар? Аввало, ўтган йили барча куч ва техникани унумли фойдаланиб, кузги шудгор вақтида сифатли тамомланди. Бу аса ўз навбатида йўлдан экин кампаниясини кўндаликдек ўтказиш имкониятини берди. Колхоз пахтакорлари шудгорлашни вақтида тамомлаш юқори ҳосил тарови ақаллигини ўша йили ўз тажрибаларида ана бир марта синиб кўрдилар.

Эришилган дастлабки муваффақиятларини мустақамлаш учун астойдил киришган колхоз аъзолари шу кунга қадар 600 гектардан ортқ ерни етарли микдорда ўғит солиб талабга жавоб берарли даражада шудгорладилар. Бу соҳада илгори механизаторлардан Т. Обув, А. Илбос, Т. Мамадов ўртоқлар айниқса ахши кўрсаткичларга эришдилар. Улар ўз сменаларида 8-9 гектардан ерни шудгорлаб, кундалик топшириқни доимо ошириб бажардилар.

Шу кунларда колхоз аъзолари суғориш тармоқларини тартибга солиш, маҳаллий ўғит жамғарини қоби шу куннинг энг муҳим вазифаларини амалга оширятирлар.

Райондаги «Северный маяк» колхозида ҳам иш қилини. Ўтган йили камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб олган колхоз аъзолари астойдил меҳнат қилиб, 1300 гектар пахта майдонининг ҳаммасини шудгор қилиб бўлиди. Ҳозир 8 та бричка, 2 та машина билан дала бошларини кўпала маҳаллий ўғит ташиб чиқаришмоқда.

Афсуски, қишки дала ишларини амалга оширишда районнинг ҳамма колхозларида ҳам аҳвол бир хилда эмас. Илғорлар тажрибаси оммалаштирилмапти. Ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини бажара олмаган колхоз раҳбарлари бу йил ҳам ишни ўзига-ўзига қилишга таллаб, берам юрибдилар. Бунга раъсдаги Сталин номида колхоз яққол мисоли бўла олади. Бу колхознинг 13 бригадасидан биронтаси ҳам ўтган йили йиллик планини бажара олгани йўқ. Чунки, колхозда ўша йили шудгорлаш вақтида ўтказилмайдиган, кўктамги ишлар қўзғилиб кетди.

Ҳўш, бу йили аҳвол қандай? Мушлақ талабга жавоб бермайдиган. Колхоз правлениси «сўнгги 40 гектардан ерни шудгорлаш керак» деб план тузган. Ана шу планининг бажарилиши устидан контролик йўқлиги сабабли меҳнат унуми кундан-кунга пасайиб кетмоқда. Колхозда 2 та ҳайлов трактори армиядан баҳоналар билан 10 кундан бери ишлатмаган йўқ. РТСдан йўриқдан ДТ-54 трактори аса қарий 20 кунга бекор турди. Чунки унинг мотори сифатсиз ремонт қилинган.

Механизаторлар ўртасида меҳнат интиқом ҳам тўри йилга қўйилган эмас. Улар хоҳлаган вақтларида ишга чиқиб, хоҳлаган вақтларида қайтаберишадилар. Ана шу сабабли колхоз бўйича ҳалига қадар 300 гектар ерни шудгор қилинмаган. А. Тиллабоев, Б. Алескей ўртоқлар бошлиқ бригадаларга аса ҳалигача трактор туширилгани йўқ.

Бу ҳақда колхоз раиси ўртоқ К. Абдуллаевдан сўраганимизда у «Йо-лярная звезда», «Коммунизм» колхозларидан ёрдамга трактор оламиз, кейин ишимиз юришти кетади» деган жужмал жавобни берди. Агар раис бундай ёрдамни кутмасдан бор имкониятдан фойдаланиш ҳорасини ўйлаганда эди, лозим пахта майдонининг 50 проценти шудгорланган бўларди.

Ўртоқ Хўжаев раислик қилаётган Оражонкида номида колхозда ҳам аҳвол худди ана шундай. Бу колхозда 200 гектардан ортқ пахта майдонини шудгор қилинган эмас. Нега деганда бу ерда биста трактор анчадан бери бузуқ. РТСдан 15 декабрда йўриқдан 2 та трактор билан аса ҳозиргача 10 гектар ерни шудгорланди, холос. Чунки ҳар йилка тракторнинг ремонти сифатсиз ўтказилган. Колхозга юборилганда кейин бу тракторлар 20 кун бекор турди. Бу ҳақда РТС раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилинган бўлса ҳам ҳеч қандай натижа чиқмади.

Район бўйича шудгорлашни доимо бўлган миң гектардан ортқ пахта майдонини бор. Агар район раҳбарлари колхозларда ва РТСда ишлатмай бекор турган 12 та тракторнинг тез кун ичида шудгорлашга сафарбар эмасалар, ўтган йилги камчиликларнинг бу йил ҳам тақдорларини турган гап.

Маълумки, маҳаллий ўғит ҳосилдорлигини оширишда катта роль ўйнайди. Район колхозларининг раҳбарлари бундан ахши тушунадилар-у, ammo амма ақилмайдилар. Сталин номида колхозда 8 миң ўрнига янги 2 миң тонна ўғит жамғариладилар, район бўйича аса гўнж жамғарини плани фақат 20 процент бажариладилар ана шунинг кўрсатиб турибди.

Ўртасарой район колхозларининг раҳбарлари бепарволикка барҳам беришлари, шудгорлашни вақтида тамомлаб, қишки дала ишларини ҳам тарофлама кучайтириб юборишлари, ўтган йилги камчиликларни бартараф этиб, бу йил ўзларини оқлашлари керак.

З. МУХАММАДЖОНОВ, Ж. ХОЛМАТОВ.

Қаҳрамон бошқараётган бўлимда

Бекобод район пахтакорлари ўртоқ Турсул Файзиёвни ҳурмат қилади. Чунки у деҳқончиликда доғр чиқарган, юқори ҳосил етиштиришни таъминлаб, обрў қозонган киши. Ўртоқ Файзиёв 1956 йилда ўз бригадаси бўйича мўл ҳосил йилги-териб олиб, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига муассар бўлган эди.

Қаҳрамон ўтган йили «Чанок» совхозда бўлим бошқарувини бўлиб ишлади. Меҳнатни тўғри ташкил қилган, ер шароитини ахши тушунаган бу бўлим ишчи ва механизаторлари 540 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 24 центнердан пахта ҳосили топшириб, йиллик планини 107 процент қилиб бажардилар.

— Шудгор мўҳ ҳосил тарови, пахтанинг ялпи ҳосилини оширмаган деган деҳқон шудгорини вақтида сифатли ўтказди, — дейди ўртоқ Файзиёв, — буни бир неча йиллардан бери ўз тажрибамизда синиб келмоқдамиз. Шудгор ер ва сифатли ўтказилса, ер ўзида намин узоқ саклайди, семирлади.

Бўлим ишчилари шу кеча-кундузда қаҳрамоннинг маслаҳатларига амал қилиб, ерларни гўзаллаштиришга ва шудгорлашнинг ҳар тарофлама кучайтириб юборилган. Барча куч ва моддий техника қишки дала ишларини намунали ўтказишга ва бу йилги мўл ҳосил учун пухта замин тайёрлашга сафарбар этилган.

Бўлим механизаторларини Суяров, Мусурмонов ўртоқлар ўз тракторларидан унумли фойдаланишга йўл ҳақида 8 ўрнига 10-11 гектардан ерни сифатли шудгор қилмоқдалар.

Ишчи ва механизаторлар бу йил гектардан олдиндан ҳосилни қамлаш 2-3 центнерданга оширишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

Шунингдек райондаги энг йиллик Даяринский номида колхозда ҳам шудгорлаш жадал сурьятлар билан ўтказилмоқда. Айниқса, А. Отақўзиёв, К. Эрбўтаев, Ш. Деҳқонов, А. Кенжаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда меҳнат ахши ташкил этилган. Йиллик планини ортқи билан бажарган бу бригадаларнинг аъзолари ҳосилдорлигини янада ошириш мақсадида барча зарур таъбирларни ишчилик билан амалга оширмоқдалар.

Колхозда маҳаллий ўғит жамғаришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Биргина ўртоқ А. Отақўзиёв бошлиқ бригаданинг ўзига ҳозирга қадар 140 тоннадан ортқи гўнж жамғарилиб, дала бошларига ташиб чиқарилади.

Колхозда амалга оширилоётган бу тадбирлар пахтакорларнинг ўтган йилги камчиликлардан тўғри хулоса чиқариб, бу йил ўз шухратларини тиклаш учун астойдил курашаётганидан дарақ бермоқда.

М. КУБАЕВ,

А. САТТОРОВ,

А. РАҲАМОВ.

Устоз ва шогирд

Урал ўз касбдошларини ишонтириб: «Бугунги сменада мана шу 11 гектарлик майдонини шудгорлаб бўлсам, ҳамма гап вақтнинг қадрига етишди» деганида бошқалар бунга ишонқирамасдан:

— Катта кетиб юбординг Урал, — дейишди, — аввал қойил қилиб қўйиб, кейин смен мана бундай иш қилдинг» деган бўлак гап эди.

Урал смена қабул қилиш учун йўл олар экан, анча вақтгача мана шу ҳақида ўйлаб борди. У арта кўндалма ҳам, гўза парварини қизини туе олган саратоннинг иссиқ кунларида ҳам, кўрак терини ва чувини даврида ҳам байрақ қилиб ишлади. Дўстларидан кўра олдинда бора-бордиро, ҳар қалай оқдада қолгани йўқ. Мана энди янги йилнинг мўл ҳосили учун пухта замин тайёрлашга шудгорлаш шун кеча-кундузда ақилчи назираиларга бардон бериб, ер бағрини юмшатапти, шудгор қилапти. У дастлабки кунларда 7-8 гектардан пахта майдонини шудгорлаш бўлса, энди 10-11 гектар ерни шудгорлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Астойдил итилган қишки ҳар бир ишнинг ҳам улдасидан чиқарилади. Шундай экан, нега энди унинг касбдошлари беҳуда тална қилишди?

Урал шу ҳаёлар билан трактор туртилаб ишлайётган катта қартига қандай етиб келганини ҳам сезмай қолди. У қудратли машина рулида ўтирган ўз устозини Кўрбонини кўриб қолди. Кейингина чеҳраси ёришиб кетди. Ахир Кўрбон кунига 11-12 гектардан ерни сифатли шудгор қилапти, наҳотки энди, бир неча йиллик шогирди ўз устозига ета олмас!

Кўрбон ўз шогирди билан саломлашди, кейин яқиндагина тракторнинг кўздан кечирганини, ҳаммаси жойида эканлигини шогирдига айтди.

— Иштиним, — деди Кўрбон ўз одати бўйича хушхабарлик билан, — бир сменада 11 гектар ерни шудгор қилишга аҳд қилибсан, табириқлаш керак. Фақат гап шундай ишнинг сифатли бўлишига эътибор бер, ўка.

Ана шундан кейин Урал трактор рулига ўтириб, дала ишларини босди. Тракторнинг ҳайқирини қайтадан кенг дала бўйлаб янради.

Кеч, кўз қорайган, ammo Урал бошқараётган тракторнинг овози ҳали тинганича йўқ. Шудгорга шудгор қўшилиб бермоқда. Жуда оз қолди, ана бирор соат байрақ қилса касбдошларига берган ваъдасининг улдасидан чиқариб қўлади. Урал, Худди шу пайт пулгаторини «Тўхта, тўхта!» деган овозни эшитилди. Урал тракторнинг бирор ери ишкестландими еки шудгорнинг сифати бузилди, деган ҳаёл билан агрегатини тўхтади ва қайрилиб оқсизга қаради. Унинг кўзи рўпарада турган трактор бригадасининг бошлиғи Мухамбетовга тушди.

— Ҳорма ўка, барака топ, ер йилтининг иши мана шунда бўлади, — механик Уралдан хурсанд бўлди. Кейин у Уралга синиовчан назар ташлар экан, салмоқ билан сўзида далам эгди:

— Сенга илтимосимиз бор Урал, Кўрбон смена олгани келаятган экан, мен уни уйига қайтариб юбордим. Ичтимаси бор, чаманда қаттиқ шомоллаган бўлса керак. Қандай бўлар экан, тракторни тўхтаб қўямизми, еки бироз дам олгандан кейин ишни лавом эйтираберамиз? Кўрбон тўрибсан, ҳавонинг авзойи ахши, вақт ганимат ўка.

— Трактор тўхтамайди, — деди жавоб берди Урал, — Шудгор лавом эгди, ўртоқ механик.

Мухамбетов хурсанд бўлган ҳолда Уралга миннатдорчилик билдириди. У кўшни бригадаларга қайтар экан, ўкача есуеван ҳам, шогирди ҳам ўт-олов, деди у.

Янгида ана ўша Свердлов номида колхозда бўлиб, Раҳбарлар билан илгори механизаторлар ҳақида суҳбатландилар. Шунда колхоз раиси Кўрбон Кўшбобов билан Урал Обишевларнинг номини фахр билан тилга олди.

Х. САГИЗОВ,

Верхне-волинск районини.

Редакцияга маълум қилишлар

„Рақамлар тилга кирганда“

Газетамизнинг ўтган йил 23 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан С. Расулев ва И. Сулаймонов ўртоқларининг нурилик ташкилотларида олиган социалистик маилбуриятларнинг бажарилишини тешириш ануналари ҳақидаги материал босилди, унда «Главатшентстрой» ва унинг нурилик трестлари ишида юз бераётган илгори камчиликлар таниди қилинган эди.

Тошкент шаҳар иқрофия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ В. Реп-

евнинг редакцияга маълум қилишича материал келтирилган фактлар тўғрисида деб топилган.

Шаҳар нурилик ташкилотлари, шу илмудан «Главатшентстрой» ва унинг нурилик трестлари фаолияти тўғрисидаги масала шаҳар иқрофия комитети ҳамда бошқа ташкилотларда муҳокама қилиниб, нурилик ташкилотларининг ишнинг яхшилаш юзасидан тадбирлар белгиланган.

„Маданият уйларига эътибор кучайтирилсин“

Янгийўл району ва шаҳридаги маданият уйларининг биринлари йўлиги, уларнинг иши бугунги нурилик талабига жавоб бермаслиги тўғрисида газетамизнинг 1958 йил 7 сентябрь сонида материал босилган эди.

Область маданият бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ З. Назоровнинг редакцияга маълум

қилишича, район маданият уйини яроқлиштириш учун мақсус био адранинг беришган, пахта заводининг клуб биноси аса бадий ҳаваскорлар ва бошқа тўғра машғулотларини ўтказиш учун шаҳар маданият уйи ихтиёрига топширилган. Маданият уйларининг ишнинг яхшилаш юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланган.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Аҳолини рўйхатга олиш қандай ўтказилади

Аҳолини рўйхатга олишнинг ҳукумат томонидан тасдиқланган программаси (рўйхат варақаси) ўз ичига 15 та саволи олади.

Совет Иттифоқи территориясида яшовчи ҳар бир граждани рўйхатга варақасидан ҳамма 15 савол юзасидан ҳисобига жавоб бериши керак.

Чет мамлакатларда яшовчи совет граждани Совет Иттифоқининг варақасидан аса бўлган органлар томонидан рўйхатга олинадилар.

Рўйхатга доимий яшовчи ва вақтинча бирон жойга кетган ва мавжуд бўлган аҳоли олинади.

Аҳолини аниқ ҳисобга олиш мақсадида 1959 йил 14 январдан 15 январга ўтар кечаси соат 12 да мавжуд бўлган кишилар рўйхатга олинади.

1959 йил 14 январдан 15 январга ўтар кечаси соат 12 га вақтинча яшовчи аҳолининг рўйхатга олиниши, чунки улар соат 12 гача бекор бўлган кишилар ҳисобланадилар. 1959 йил 14 январдан 15 январга ўтар кечаси соат 12 га вақтинча яшовчи аҳолининг рўйхатга олиниши, чунки улар соат 12 да мавжуд эмас эдилар.

1959 йилги Булуниттифоқ аҳоли рўйхатининг рўйхат варақасида, илгари айтилганидек, 15 та савол бўлади. Бу қандай саволлар ва улар нима учун керак?

Оила бошчилиги муносабати ҳа-

қидаги биринчи савол рўйхат варақасига, даставвал, аҳолини тўла ҳисобга олишни таъминлаш мақсадида киритилган. Чунки рўйхат варақасида оила аъзоларини тартибдан равишда ёзиш мавжуд бўлган кишиларни ҳам, шунингдек оиланинг вақтинча бирон жойга кетган аъзоларини ҳам тўла ҳисобга олиш имконини беради.

Шу билан бир қаторда рўйхат варақасида оила аъзоларини тартибдан равишда ёзиш оилада олинган сони бўйича маълумот олиш имконини беради. Бу аҳоли сонининг ўсиши масалаларини ўрганишда катта аҳамиятга эгадир.

Аҳолини рўйхатга олиш инструктори ҳақидаги тартиб белгиланган; рўйхат варақасига биринчи навбатда оила бошлиғи, сўнра аса оиланинг бошқа аъзолари ҳамма уларнинг оила бошлиғига муносабати ёзилади.

Вақтинча бирон жойга кетган ва вақтинча яшоб турганлар ҳақидаги иккинчи ва учинчи саволлар рўйхат варақасига рўйхатга олиш натижасида аниқланган ҳамда доимий яшовчи аҳолининг сони ҳақида маълумот олиш учун киритилган бўлиб, бу планлаштириш учун зарурдир.

Шу билан бир қаторда ҳар бир оиладаги мавжуд ва бирон жойга кетган оила аъзоларини айлани бир вақтда ҳисобга олиш аҳоли сонини тўла аниқлаш имконини беради.

Умуман мамлакат бўйича мавжуд

бўлган ва доимий равишда яшовчи аҳолининг сони бир-бирига тенг келиши лозим. Умуман мамлакат бўйича аҳолини рўйхатга олишнинг қай даражада ўтказилганига ана шу икки кўрсаткич ўртасидаги тафовутнинг микдори билан характерланади.

1897 йилда ўтказилган Булуниттифоқ аҳоли рўйхати вақтида аса доимий яшовчи ва мавжуд бўлган аҳоли сони ўртасидаги тафовут 1 миллион кишини ёки 0,75 проценти ташиқ этган эди.

1939 йилда ўтказилган аҳоли рўйхати вақтида аса доимий яшовчи ва мавжуд бўлган аҳоли сони ўртасидаги тафовут фақат 0,06 проценти ташиқ эди. Бу аҳолининг сони юқори аниқлик билан ҳисобга олинганлигидан далолат беради.

Айрим районлар бўйича, айниқса катта ёшдаги аҳолининг бир қисми қиш даврида вақтинча ишлаш учун шаҳарларга ва бошқа жойларга кетадиган обастларда доимий яшовчи ва мавжуд бўлган аҳолининг сони ўртасидаги тафовут бир қадар катта бўлиши мумкин.

Рўйхат варақасининг жинс, ёш ва никоҳ ҳақидаги тўғричи, бешинчи ва олтинчи саволлари аҳолининг сони ва ҳаракатини характерлайдиган асосий саволлар бўлиб, улар жуда катта аҳамиятга эгадир.

Аҳолининг жинсий состави ҳақидаги маълумотлар бошқа саволларга берилган жавобларга мутаносиб равишда совет хотин-қизларининг мамлакатимиз ҳўжалиги ва маданий-сиёсий ҳаётида тугган ўрин, ролини, барча соҳада кенг иштирок этаётганликлари кўрсатиш имконини беради.

Бешинчи саволда ёш ҳақида сўралади. Бу саволга ёшнинг қанча еки энди оилани ҳисобга олмасдан неча ёшга кирганлиги ҳақида жавоб бериши керак. Туғилганига бир ой тўлмаган болалар учун бир ойдан кам деб, бир ёшга тўлмаган болалар учун аса туғилганидан бўён ўтган оиланинг сони ёзилади.

Рўйхат варақасига туғилган йил ёзилади.

Аҳолини ёш гуруҳлари бўйича ҳисобга олиш аҳолига маданий ва маиллий қизмат кўрсатишини ташиқ этишда муҳим аҳамиятга эгадир.

Яши ёшидаги, мактабгача ёшдаги ва мактаб ёшидаги болалар, ўсмирлар, катталар — ёш жиҳатидан ана шу гуруҳлардаги кишиларнинг ҳаммасига алоҳида хизмат кўрсатиш талаб этилади ва шу муносабат билан рўйхатга олиш жуда муҳим маълумотлар беради.

Уйланигани-уйланмагани, эрга текмагани-тегмагани ҳақидаги олтинчи саволга «ҳа» ёки «йўқ» деган жавоб ёзилади. Бу саволга жавоб берганда никоҳнинг қонуни йўли билан расмийлаштирилганиги

эки расмийлаштирилмаганиги ҳисобга олинади.

Рўйхат варақасининг миллати ва она тили ҳақидаги еттинчи ва саккизинчи саволларига берилган жавоб рўйхат варақасининг бошқа саволларига берилган жавобга мутаносиб равишда социалистик миллатларнинг ривожланиши, Совет Иттифоқи составига киритиш миллати республикалар эконоимисини ҳамда маданияти тўлаб-йишганлиги ҳақида муфассал маълумотлар беради.

Рўйхат варақасини тўлаган вақтда

Пойтахтимиздаги I-Ташпротторга қарашли 10-магазин шу кунларда одамлар билан жуда гажум. Бу ерда 2-пул-буям лотереяси билетларига нархи 100 сўмга бўлган буюм ютқулар берилмоқда. Уйда ютган лотерея билети эгалари ҳар кун бу магазинга кўнаиб келиб турибдилар. Суратда: магазиннинг старшини сотувчиси Е. А. Михайлич лотерея билети эгаларига буюм ютқуларини бермоқда.

В. Салов фотоси.

15 январда Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати бошланади

Бўлим ва участкаларда

Пойтахтимизнинг Сталин кўчасидаги 20-уйнинг пештоқи байрамгаддек безатилган. Қизил байроқчалар ҳиллаб турибди. Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатини уюшқоқлик билан ўтказишга ундовчи турли шир ва плакатлар кўнга аққол ташланади. Бу бинога Тошкент шаҳар Марказий районигада аҳоли рўйхатга олиш биринчи бўлим жойлашган. Бўлимга 8 та инструкторлик ва 43 та ҳисобга олиш участкалари қарайди.

Рўйхатга олишнинг бошланғичи санақли кунлар қолди. Бўлим хизмат қиладиган ҳамма хонадонни яна сиқчилаб текшириб чиқиш керак. Баъзи кишилар кетиб қолган ва баъзилари эса янгидан келганлар. Бундан ташқари ҳисобчи ва инструкторларда кўп саволлар, айрим ноаниқликлар туپланди қолган. Ана шу ҳисса вақт ичида ҳамма тайёргарлик ишларини тамомлаш керак. Шу сабабли бўлим жойлашган бино ҳозир ҳар қачонгидан ҳам гажум. Бўлим бошнинг ўртоқ Иброҳим Маматқасим ҳар кун инструктор-контролер ва ҳисобчилар билан сўхбат ўтказмоқда ва уларни қизиқтирган саволларга жавоблар бермоқда.

Шу кунларда шаҳардаги аҳолини рўйхатга олиш бўлимлари, пункт ва участкаларида иш ҳар қачонгидан ҳам қизиб юборилган. Бу ерларда охири тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Шаҳарда аҳолини рўйхатга оладиган 40 та бўлим, 232 та инструкторлик участкаси ташкил қилинган. Бундан ташқари касалхона, меҳмонхона, вокзал ва пассажир поездаларида 40 та участка рўйхатга олиш ишлари билан шуғулланиди. Инструкторлик участкалари 1282 та ҳисобга олиш пунктларини ўзига бирлаштирди. Шаҳар аҳолисини рўйхатга олиш ишида қатнашиш учун 2200 киши махсус тайёргарликдан ўтказилди.

Пухта тайёргарлик

Балхив районигада Охчибобов номи колхозда Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатига ахши тайёргарлик кўрилди. Колхоз территориясидаги жамоат кўли тулланадиган жойлар — Қизил чойхона, кутубхона, колхоз идораси ва бошқа шу каби бунёдот аҳоли рўйхатини уюшқоқлик билан ўтказишга зақирувчи плакатлар, ширлар билан безатилган.

Колхоз бошнинг қомсомат ташкилотининг секретари Ҳасан Азимов, колхозчилардан Раҳматулла Бобожонов, Рауф Пулатов, Иброҳим

Эргашев ва бошқа ўртоқлар ўзларига топширилган участкаларда рўйхатга олиш учун қоракли бўлган барча буюмларни тахт қилиб қўйдилар.

Участкалар, хонадонлар чегаралари аниқланган, рўйхатчилар бирктилиди. Рўйхатчилар агитаторлар билан биргаликда хонадонларга кириб, аҳоли рўйхатининг аҳамиятини тўғрисида сўхбат ўтказиб туриблар. Бирорта ҳам колхозчининг рўйхатдан тушиб қолмаслиги учун барча тадбирларни кўрмоқдалар.

Н. АБДУЛЛАЕВ.

А. И. Микояннинг АКШда бўлиши

САН-ФРАНСИСКО, 11 январь (ТАСС махсус мухбирлари). Америка Қўшма Штатларини сайр қилиб юрган СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян кеча кундузи Чикагодан Сан-Францискога келди. А. И. Микоян аэродромдан дарҳол матбуот клубига томон йўл олди. Бу ерда уни маҳаллий матбуотнинг ва чет эл матбуотининг вакиллари, шунингдек 200 га яқин меҳмон — шаҳар жамоатчилигининг вакиллари кутиб турган эдилар.

Клуб президенти Артур Линдсей А. И. Микоянни ва унинг ҳамроҳларини таъриқлаб, СССРнинг АКШдаги элчиси М. А. Меньшиковга сўз берди. Эли А. И. Микоянни тўла-наиб турган кишиларга таништириб, А. И. Микояннинг меҳмонини бўлиб АКШга келган эли, лекин жуда кўп америкаликларнинг меҳмони бўлиб қолди деди.

Сўнгра А. И. Микоянга сўз берилди. Матбуот клубининг конференция-залини лиқ тўлаиб ўтирган журналистлар ва меҳмонлар уни қарсақлар билан кутиб олдилар.

А. И. Микоян Сан-Франциско ва Калифорния штати аҳолига матбуот вакиллари орқали совет ҳақиқининг ва шахсан ўзининг табиғини топирида ҳамма элларга тўғриваларини ҳаммасига яхши кутиб олганлигини учун ташаккур айтиди. Сизларнинг бу ерга келганлигиниз, — деди у, — сизларнинг бизнинг фикримизга қизиқганлигинизни, бизнинг нуқтаи назаримизни ахшироқ билишни истганингизни кўрсатиб турибди. Бу ҳам яхшиликнинг нишонисидир.

Сўнгра А. И. Микоян журналистларнинг жуда кўп саволларига жавоб берди.

Коммунизм америка илҳисига нимадир бериш мумкин, деган саволга жавобан А. И. Микоян бундай деди: «Агар мен бу саволга тўпа-тўғри жавоб берсам, мени «коммунизмни пропаганда қилаётган» ва Қўшма Штатларнинг ички ишларига аралашаётган деб айбоб қўйишлари мумкин. Лекин мен бу саволга ба-ваस्ता жавоб бераман. Совет Иттифоқида ишлаб чиқаришнинг ривожланиш даражаси АКШгаддек бўлганида эли, совет илҳисини америка илҳисига қараганда яхши барибар яхши яшаган бўлар эди».

А. И. Микоян бошқа бир саволга жавобан совет қасаба соювларининг роли ва ҳуқуқларини ҳамда кейинги вақтларда бу ҳуқуқлар кенгайтирилганлигини айтиб берди.

Хитой Халқ Республикаси ҳамда Совет Иттифоқи билан Хитой ўртасидаги муносабатлар тўғрисида бир неча савол тушди. А. И. Микоян бу саволларга жавоб бериб «ўқитиб ўтдики, СССР билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатлар жуда самимий муносабатлардир, Хитой яхши ва барқ урғиб ривожланмоқда, Совет Иттифоқи Хитойга тўла тенгқудлик асосида дўстона ердан кўрсатмоқда. Менинг фикримча, — деди А. И. Микоян, — Америка Хитойга воқелики бўлиб кўрсатувчи кўзойнак орқали қарамай, очик кўз билан қараганда эли, тўғри иш қилган бўлар эли. Бундай кўзойнак билан қараганда натижа-сида фақат Американинги ўзи ўтди-моқда. Аммо Хитой, сизлар уни кўрсатмоқда, ёки йўқ, бундан қатъий назар, олга бошини давом эттирмоқда. А. И. Микояннинг бу сўзлари

гулдурсо қарсақлар билан кутиб олдилар.

Хитойда коммуналар ташкил қилинганлиги тўғрисидаги саволга жавобан А. И. Микоян бундай деди: «Шуниси қизиқки, коммуналар ташкил этилаётганлиги ГАРБИ ҳақиқатга солмоқда. Аммо Хитойда бундай ҳақиқат бундай ҳўрсанд бўлиб қуватламоқда. Хитойда бу тал-биринчи амалга оширилаётганлиги социалистик мамлакатлар Совет Иттифоқидан қопия олмаётганлигини кўрсатиб турибди. Ҳаммамизнинг идеологияси ва фалсафамиз умумий бўлса ҳам, лекин ҳар бир социалистик мамлакат социализмнинг ўзининг аниқлигига ва ўзининг специфик шарт-шароитига мувофиқлаштириб қурмоқда».

СССР билан АКШ ўртасидаги маданий алоқалар тўғрисидаги саволга жавобан А. И. Микоян, маданий алоқа тўғрисидаги битим иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларда қувватли саҳифа бўлиб, деб айтиди. «Бу битим, — деди А. И. Микоян, — бажарилоқда, Шуниси яхшики, америкаликлар эли совет раққосларидан ортиқ кўрсаткичлар ва бу раққосларнинг ўз қўлларига қора суртиб бармоқларининг илҳисини қолдиришни талаб қилмаётдилар». А. И. Микоян америкалик инжанинги Ван Клибер Москвада жуда яхши кутиб олганлигини эслатиб, бир-биримизга артистларни юбориб туриш, шунингдек ҳамма соҳаларда алоқалар қилишни кең йўлга қўйиш тийжлик ишга катта ердан бериш мумкин, деб таъкидлади.

Қўшма Штатлар билан муносабатларни ахшилламоқ учун қайси масалага келишимни сиз эли мўҳим иш деб ҳисоблайсиз дейилган саволга А. И. Микоян бундай деб жавоб берди: «Аввало тийжлик таъминлаш масаласи устида битимга келиш жуда мўҳимдир. Муносабатларни кескинлаштирмастик, со-вуқ урушга хотима бериш, буйруқ бериш йўлини тутмай, бири-бирига тенг кишилар сипари раппаниш керак. Шундай қилганимизда илҳис масалаларини ҳал қилиш учун умумий тил топамиз».

А. И. Микоян, адро қуроли синовларини тўхтатиш проблемасини ҳал қилиб олиш тувиладиган битимнинг конкрет моддаси бўлса, жуда катта аҳамиятга эга бўлар эли, — деди у, агар Қўшма Штатлар тўсқинлик қилмаганларида эли, бу масалада битимга келишга овозлик билан эришиш мумкин бўлар эли, деб таъкидлади.

Иккинчи мўҳим мода шунки, — деди А. И. Микоян, — у ҳам бўлса қўрсатилган бўлганда ҳужумнинг олдини олиш чоралари масаласида, Америка вакиллари, — деди у, — бу проблемани ҳал этишга тўсқинлик қилмоқдалар. Улар илҳис бизга қандай раққослик борлигини, қандай буюмлар борлигини ва шу қабилларни сўраб билиб олинган бошломқдалар. Бу масалалар жуда қизиқарили масалалардир, албатта, лекин агар биз бамаслаҳат битимга келишим иста-риб эканмиз, илҳис бундай саволлар беришдан бошламаслик керак.

Сўнгра, — деди А. И. Микоян, — биз савдо-сотикни, бир-биримизга савдо-сотикни беришимиз кенгайтири-шимиз, ҳамма соҳаларда алоқалар-ни кенгайтиришимиз мумкин бўлар эли. Буларнинг ҳаммаси илҳис ва-зиятининг вужудга келтиришга ердан берган бўлар эли, совуқ уруш му-дирини эритиб юборган бўлар эли.

Сан-Франциско аҳлининг клубда тўплаган вакиллари А. И. Микояннинг совуқ уруш тўхтатиш ва Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларни ахшиллаш зарурлиги тўғрисида айтган ҳар бир гапини қарсақлар билан маъқулладилар.

Сан-Франциско жамоатчилиги ва матбуоти вакиллари А. И. Микоян билан бу учрашув дўстона вазида ўтди.

Матбуот конференциясидан кейин А. И. Микоян Сан-Франциско шаҳри «Ташки савдо уюшмасининг» президенти Р. Нельсон томонидан берилган зиёфатга ҳозир бўлиди. Зиёфат ўтказилган меҳмонхонанинг катта залида уюшма аъзолари ҳамда савдо ва савоат доираларининг вакилларида иборат 1000 га яқин меҳмон тўпланди. Зиёфатда Сан-Франциско шаҳрининг мери Д. Кристофер ҳозир бўлиди ва Сан-Франциско аҳолисини номидан ҳур-матли совет меҳмонини самимий таъриқлаб, А. И. Микояннинг Америка қилган сафарини СССР билан АКШ ўртасида ҳамжиҳатликка ари-лиш ишга ҳисса бўлиб қўшилиди, деб умид билдирди. Меҳмонлар орасида Сан-Франциско таъки савдо марказининг бошқарувчиси Ф. Фелдт, денгиз савдоси масалаларини бўйича ижроия секретари Р. Лангер, Сан-Франциско савдо палатасининг вице-президенти ва бош бошқарувчиси С. Смит, шаҳар савдо палатаси хайрхоҳ бўлимининг бошқарувчиси Д. Вилсон ҳамда маҳаллий савдо-саноат доираларининг бошқа атоқли намондалари ҳам бор эди.

Уюшма президенти Р. Нельсон қисқача кириш нутқи сўзлаб, Сан-Францисконинг савдо-саноат доиралари Совет Иттифоқи билан товар айирбоқчилигини кенгайтириш имко-ниятларига қизиқмоқдалар, деди. Сўнгра залдагиларнинг гулдурсо қарсақлари остида Нельсон жаобларини СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микояннинг, СССРнинг АКШдаги элчиси М. А. Меньшиковини ва А. И. Микояннинг бошқа ҳамроҳларини таништириб Нельсон жаобларини А. И. Микояннинг зиёфатда сўзга чиққини ва Сан-Францисконинг савдо-саноат доираларини қизиқтиру-чи саволларга жавоб беришни илҳис қилди. А. И. Микоян сўзла-моқ учун ўз жойидан турини билан-воқ ҳамма ўрнидан турди, уни қиз-ғин қарсақлар билан яна қўтлади.

А. И. Микоян уюшма аъзоларига зиёфатга тақлиб қилганликларини учун ташаккур айтиб, Сан-Францискода менинг бундай кутиб оли-ганлигим Америка халқи Совет Иттифоқи халқи билан дўст бўлиб, тийжликла илҳис қилмаётганли-гини яна бир марта таъкидлади, — деди. Сан-Франциско, — деди у, — иккинчи жаҳон уруши вақтида гитлерчилар Германиясига қарини қуратишмоқ учун зарур материаллар билан Совет Иттифоқини таъминлаб турган катта марка сифатида катта роль ўйнади. Уша вақтда умумий иш учун қурашиб, бир-биримиз билан қилин дўст бўлиб қолган эдик. Гитлерчилар қарини урушда, — деди А. И. Микоян, бутун элнинг каттиқ қарсақлари остида, — рус-лар билан америкаликлар жуда яхши дўст бўлиб қолдилар.

А. И. Микоян яна шунини ҳам айтиб ўтдики, иккинчи жаҳон уруши-дан илҳис АКШ билан Совет Иттифоқи ўртасида яхши савдо ало-

қалари мавжуд эди, кейин совуқ уруш ва суғийй чеклашлар нати-жасида бу алоқалар дерак йўқ бўлиб қетди. Эли, — деди у, — савдо-сотикни илҳис қилдик яна яхши йўлга қўйиб олиш пайти келди. Совет Иттифоқи, — деди сўзини да-вом қилиб А. И. Микоян, — Қўш-ма Штатларга қандай молларни соти-шни мумкин деб савол беришди. Бу саволга жавоб бермоқ учун Со-вет Иттифоқи четта чиқариб сота-ётган молларнинг умумий ҳажми долларга айлантйиб ҳисоблаганда тахминан 4,5 миллиард долларини ташкил қилаётганлигини айтиб ўтиш киёф қилади. Шунини ҳам айти-б ўтиш керакки, Қўшма Штатлар бошқа мамлакатлардан сотиб олаёт-ган моллар сингари бир ярим милли-ард долларлик молларни Совет Иттифоқи четта чиқариб сотмоқда. А. И. Микоян, иқтисодий ривожла-нишнинг етти йиллик планига кўра, Совет Иттифоқида умумий илҳис чиқариш 80 процентдан зиёд-роқ кўпайтирилишини эслатиб бун-дай деди: «Демак, бизларнинг сиз-ларга соттудек молларимиз бор. Де-мак, сизлар ўзларингизни қизиқти-рган молларни танлаб олишимиз мумкин».

Сўнгра А. И. Микоян айтдики, президент Эйзенхауэр ўтган йил 2 июнда Н. С. Хрущев мақтубига жавобан жавобиди, гарчи Совет-Америка савдосини кенгайтириш ма-саласини кўриб чиқипга умуман илҳис қараб, давлат департамен-тига амалий чораларни кўриб чи-қилиш топиридан бўлса ҳам, Америка томонидан бу соҳада бирор иш қилинганлиги ҳозирча кўринмайдди.

А. И. Микоян, СССР билан АКШ ўртасида ҳар иккала томонга ма-нофатли савдо-сотикни кенгайтиришга хайрхоҳ вазиятни соғомлаштиришга ва иккала мамлакат ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга ердан берди, деб ўтдириб ўтди.

А. И. Микоян уқитиб айтдики, иқтисодий ривожланишнинг юксак даражасига етиб олган Совет Итти-фоқи Америкадан турини молларни сотиб олиш мўҳимлигига бўлиб қол-масдан, шу билан бирга АКШга ҳам турини молларни, шу жумладан ўзи ишлаб чиқараётган эли яхши машиналарни сотиш ҳам мумкин. СССРни қолоқ мамлакат деб ўйла-шни тарк қилиш пайти келди, — деди А. И. Микоян. Совет йўлдош-лари ва совет кишиларининг меҳ-нати билан барпо қилиниб, Қуёш атрафида айланиб юрган янги пла-нета шунчаки қўлга кириб қолган муваффақият ёки қандайдир яқса-ғилиз ютуқ эмас. Бу—Совет Итти-фоқидаги умумий илҳис техника тараққийнинг ифодасидир. Биз сизлар билан савдо-сотик қилишни, алоқаларни кенгайтиришни иста-ймиз. Биз муносабатларимизнинг бир-биримизни ҳурматлашга асослани-шни истаймиз. Залда ўтирганларнинг совет халқи тенглик ва тинч му-носабатлашш асосида Қўшма Штат-лар билан дўстона муносабатларда бўлишни истади деган гапларини давомли қарсақлар билан кутиб ол-дилар.

А. И. Микоян сўзлаб бўлганидан кейин Совет-Америка савдосига та-аллуқли саволларга жавоб берди.

Л. ВЕЛИЧАНСКИЙ, В. ПАРАМОНОВ.

АЛБАНИЯДА ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ЭЪЛОН ҚИЛИН- ГАН КУНИНИНГ 13 ЙИЛЛИГИ

ТИРАНА, 11 январь. (ТАСС). Бу-гун Албания меҳнатқиллари ўз мил-лати байрамларини — Халқ Респу-бликаси эълон қилинган кунини 13 йил-лигини нишонладилар.

Газеталар шу шонли кунга ба-ғишлаб бош мақолалар ва бошқа материалларни босиб чиқардилар. Халқ Республикасининг эълон қи-линганлиги, деб ёзди «Зери и пе-тулит» газетаси бошмақолида. Халқимиз тарихида энг мўҳим во-қеалардан бири бўлиди, унинг ер учу-ри тийжлик ва овозлик учун асрлар да-вомида олиб борган курашини ту-ғаллади.

Газета Албаниянинг Совет Итти-фоқи ва бошқа социалистик мамла-катлар билан абадий, бузилмас дўст-лиги келуси иқтисодий ва маданий тараққийнинг мустаҳкам гаровидир, деб таъкидлади. Халқ Республика-си эълон қилинган кунини 13 йил-лигига халқимиз янги ҳаёт қуришда Албанияга берган қардешлик ёрда-ми учун шонли Совет Иттифоқига текисия қийнатдорчилигини илҳор қилади.

ХИНДИСТОН МИЛЛИЙ КОНГРЕСС ПАРТИЯСИНING СЪЕЗДИ УЗ ИШНИ ТАМОМЛАДИ

НАГПУР, 11 январь. (ТАСС). Хи-ндистон Миллий конгресс партиясининг съезди бугун ўз ишнини тамом-лади. Съезд қиллоқ хўжалиги ва халқро аҳрол юзасидан резолюцияларни маъқуллади.

Халқро аҳрол ҳақидаги резо-люция муҳокама қилинганда сўзга чиққан бош министр Неру асосан, Покистон — билан муносабатларга ҳамда Хиндиостоннинг Британия миллатлар ҳамкорлигига аъво бўли-ш тўғрисидаги масалаларга, шунинг-дек Гоа проблемасига тўхталад.

Неру Покистон ҳукуматининг Хи-ндистонга душманлик билан қараёт-ганлигини таъкидлади, бироқ По-кистон билан Хиндиостон мустақил давлат бўлиб қолганлари ҳолда «дўстлик йўлидан бирга бардилар» деб умид билдириди.

Неру БМТ ролига ҳам тўхталиб ўтди. Шу муносабат билан у тарти Хитой Халқ Республикасини БМТга қатнаштирилмаётган бўлсада, бу халқро таъкилотнинг мавжуд бў-лиши зарурдир, деб таъкидлади.

Жељивдор

13 ЯНВАРДА
19.30. Унвучилар учун рус тилида «Низинири алифбе» деган эшитириш.
19.45. Узбек тилида «НПС XXI съезди олдидан» деган эшитириш.
20.00. Ҳужжатли фильм.
21.00. Сўнги ахборот.
21.20. Шилар Фуркат га-заллари билан айтуган кў-шиялар.

Редактор З. ЕСЕНБОВЕВ.

Совет кишиларининг тинч илҳисий меҳнат билан шу-ғулланиб, меҳнатда аҳо-лий ютуқларга эришганлиги, бахтли турмуш кечираётган-лиги душманларимизнинг кўнгли-ни гаш қилиб, гулгулага солади. Шунинг учун ҳам улар ҳар қандай йўл билан бўлмасин турмушимиз-га рахна солишга ҳаракат қилади-лар. Шу мақсадда мамлакат ичка-рисига диверсантлар, жосуслар юбо-риб, улардан ўзларининг қабих ни-ятларини амалга оширишда фойда-ланмоқчи бўлидилар. Лекин Ватани-мизнинг муқаддас чегараларини хушёрлик билан қўриқлаб турган қахрамон чегарачиларимиз бунга йўл қўймастик учун астойдил кура-шишлар. Меҳнатсевар халқимиз-нинг оқийшига ҳаётига рахна сол-моқчи бўлганлар қанчалик мақкор-лик, қувлик билан иш олиб борма-синлар, барбиф уларни қўлга ту-шириб, фош қилдилар.

Пойтахтимиз кино экранларида кўрсатилаётган «Тисса устида» номи-дан рангдор, бадиий фильми худди ана шу темага бағишланган бўлиб, унда қахрамон чегарачиларимизнинг ҳаёти, мамлакатимиз ичкарисига қўпорувчилик ишларини олиб бормо-қчи бўлган диверсантлар, жосусларини фош қилиш йўлидаги қахра-монона операцйялари ҳикоя қили-нади. Фильмдаги воқеалар Тисса дарёсини соҳилидаги чегарата яқин қишлоқлардан бирида бўлади.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Иван Белограй (артист В. Гусев) Берлинга ҳарбий хизматини ўтаб қайтаётганда вагонда аниқгина еш-га бориб қолган, кўринишдан хуш-муомала, самимий, меҳрибон Дябба (артист С. Казюков) билан танишиб қолади. Иваннинг отаси Улуғ Ва-тан уруши йилларида ҳалок бўлган, ояндада елғиз илҳис ўзи қолган эди. У, Берлинда Совет Армияси сифи-да хизмат қилиб юрган чоғида за-варпательни қил Терезия билан ҳат эишиб танилган. Дяббага шу қиз-нини севиб қолганлиги, шунинг учун

ҳам ўз юртига қайтишдан олдин Терезиянинг олдига бормоқчи экан-лигини айтиди. Дябба Иванни қиш-лоқда ўз маинисинда элтиб қўй-ишга ваъда қилди. Бироқ, йўлда Белограйни ваҳшийларча ўлдириб, унинг қийм-бошларини олиб ке-тадилар...

Бир неча кундан сўнг Терезия яшаيدиган қишлоқда Иван Бело-грай номи солдат қиймидаги бир йилгит пайдо бўлади. Бу, душман-лар томондан маълум мақсадларда юборилган мақкор, таърибали диверсант Кларк эди.

Терезия Иван Белограй билан ҳат орқали таниш бўлишга қара-масдан, лекин бирон марта ҳам унинг расмини кўрмаган. Шу ту-файли у Кларкин Иван Белограй-нинг ўзи деб тушунади ва бу ерга келганидан гоят хурсанд бўлиб, тўғри тайёргарлик кўра бошлайди. Лекин чегарачиларимизнинг хуш-ёрлиги, хусусан сержант Андрей Смо-лярчукнинг сезгирилиги туфайли Кларк ўз ишнини сийлиқлик билан давом эттира олмади. Андрей сох-ни Иван Белограйнинг ҳар бир қа-

дам босиши, хатти-ҳаракатини усталик билан кузатиб боради ва ўз шубҳаларини застав бошлиқларига айтиб, улар билан биргаликда иш олиб бориб, Кларкин фош қилди.

Фильм тамошбонларни қаттиқ ҳақлонга солувчи ранга-ранг эпизодларга бўлиб, чуқур драма-тизм руҳи билан суғорилган. Фильм-даги ҳар бир эпизод бири иккинчи-сига узвий боғланган бўлиб, ҳар бир детал воқеалар моҳиятини ва қахрамонлар характерини очиб бе-ришга хизмат қилган.

Фильмдаги воқеалар ривожлана бормаган сари, тамошбоннинг ҳақон-лиги ортали. Қахрамонларнинг руҳий ҳолати, характери аққол кўрига бошлайди.

Старшина — чегарачи Андрей Смолярчук образи фильмдаги мар-казий фигуралардандир. Барча во-қеалар Смолярчукнинг кузатишлар-и, иш фаолияти билан, Терезияга нисбатан бўлган самимий севиқис- билан боғланган. Артист А. Кочет-ков ижросида Андрей Смолярчук образи гоят табиий чиққан. У, Терезияни юратидан севади. Шунинг

учун ҳам қизини соддадиллик қилиб сохта Иванга нисбатан муҳаббат қўйганлигидан ҳафз бўлади. Тўғри, у Терезияни мажбуран ўзига ол-диримоқчи эмас. У, қизининг бахтли бўлишини истади. Бироқ старшина Иван Белограйнинг хатти-ҳаракати, юриш-туриши, тамошбонлардаги қандайдир гайри табиийлики сеза-борчақ, руҳан азобланиди. Айниқса Кўприк устидаги учрашувдан сўнг Смолярчук Иван Белограй қизини ҳақиқатан ҳам севамлигига ишонч ҳосил қилади. Чуқуки у, Терезияни аёл деб атаб, кеа арашланиб юр-майлик, яхшиси Терезиянинг ўзи-дан қимми яхши кўришларини сўраб қўйяётганлик, деб тақлиф қила-ди. Андрей, агарда Иван Терезияни ҳақиқатан ҳам яхши кўрганлида эли, бундай тақлиф қилмас эди, бу, ал-батта, ўз мақсади йўлида фойдалан-моқчи бўлган жосуслар, деган қатъий қарорга келади. Бу ҳақдаги му-лоҳазаларини бошлиқларига айтиб Кларкин фош қилишга киришади.

Таърибали диверсант Кларк об-рази ҳам (артист В. Зубов) фильм авторларининг илҳисий муваффақ-иятларидан бири деб ҳисоблаш ке-рак. Фильмда жосусликка бағишлан-ган оқталарини кўриганда, дастлаб-ки қадрларданқо артистнинг хатти-ҳаракатини, муомаласи, мимикала-рини унинг жоусе ролида ўйнаёт-ганлигини фаҳмлаб олиш мумкин бўлади. Бироқ, бу фильмда эса тамошбон Кларкиннинг сўз илҳисига жоусе эканлигига ишонгуси кел-майди, артистнинг усталиги туфай-ли Кларк ўзга ерларда ҳам ўзини ҳоқор эркин тутайди, самимийлик, му-лозиматлилик йўлларидан бориб, Терезия ва унинг атрафдагиларини ўзига тортайди.

Тамошбонлар Терезия ролини ўйнаган артистка Т. Конохованинг ижроичилик соҳасидаги маҳоратидан ҳам хурсанд бўлидилар. Артистка Терезиянинг софидлигини, илҳис-ликланишини, руҳий кечинмаларини яхши бера олган.

Терезиянинг онаси Мария Ва-

сильевна (артистка И. Ники-тина) образи ҳам самимий чиқ-қан. У, қизини чегарачи старшина Смолярчук севилиши, Терезия ҳам унга мойиллигини сезиб юрар эди. Шунинг учун ҳам ўз уйига солдат қиймидаги қандайдир нотаниш